

IZKORIŠČEVALCI ZA "BOLJŠO PROTEKCIJO"

PRITISK NA ZBORNICE ZA SPREJEM POSTAV, KI BI ZAVRLE NAPREDEK UNIJE

Ameriška trgovska komora na čelu boja za onemogočenje delavskih organizacij

Voditelji korporacij pozvani, da naj pridobijo poslance za spreminitev Wagnerjevega zakona

MED ameriški industrialci in finančniki je v teku akcija za organiziranje pritiska na zvezni kongres, kateremu bo predložen v sprejem zakon "za protektiranje interesov privatne industrije". To akcijo vodi ameriška trgovska komora, v kateri je zastopan ves ameriški industrialni, finančni in veletrgovski sloj. Vse pridružene lokalne trgovske zbornice so dobile iz njenega urada poziv, da naj vplivajo na kongresnike v prilog "ogroženih privatnih interesov". Posamezni člani trgovske komore so urgirani, da naj poslance osebno prepričajo, da je k Wagnerjevi postavi potreben dodatek, ki bo varoval tudi koristi lastnikov obratov, ne pa samo delavce. Nadejali so se, da bo vrhovno sodišče proglasilo Wagnerjevo postavu neustavni. To se ni zgodilo. "Treba se bo poslužiti drugih sredstev, da se jo napravi našim interesom neškodljivim," so rekli voditelji močnejše trgovske komore.

Dodatek k Wagnerjevi postavi naj bi bile med drugim določbe, ki bi prepovedale sedeče stavke in masno piketiranje. Noben delavec ne bi smel siliti drugega v unijo, ali pretiti tistim, ki niso člani unije. Nobena unija ne bi smela iz svoje blaginje prispevati za politične kampanje. Nobena unija ne bi smela oklicati stavko pred bi svojo namero sporočila prizadeti kompaniji določeno število dne vnaprej. Nobena stavka se ne bi smela pričeti predno niso izčrpani vsi viri za mirno poravnano spora. Unije se naj inkorporirajo in kot take naj bodo pred zakonom odgovorne za vso škodo, ki bi jo njeni člani povzročili v stavkah delodajalčevi lastnini. Vse unije bi morale svoje račune imeti na upogled javnosti in v slučaju zahteve korporacije ali določene odstotka članov unije bi morali njene račune pregledati vladni izvedenci. Za odbornike unij se pred zakonom prizna le one, ki so demokratično izvoljeni in to brez terorističnih pritiskov. Na podlagi slednje določbe bi bil John L. Lewis že davno propadel.

Namen tega zakona bi torej bil odvrgati Wagnerjevo postavu vso vrednost, kolikor jo ima za delavstvo in unije.

Ampak sodnik Harry Manser v državi Maine je nam priča, da se Wagnerjevo postavu lahko uporablja tudi proti delavcem, ne samo njim v obrambo in pomoč. Na podlagi Wagnerjevega zakona je namreč proglasil stavko čevljarjskih delavcev v svoji izjavi za nepostavno in vsled tega kompanija ni obvezana, da se pogaja z unijo.

Ce se prepove v tovarnah agitacijo za unijo, kako naj se delavce sploh pridobi vanjo? Nobena unija še ni bila zgrajena brez pritiskanja za pristop na tiste delavce, ki jih je težko pridobiti, bodisi ker so cagavi, ali v strahu za delo, ali pa toliko hlapčevski, da hočejo ugajati bossom!

Odprava masnega piketiranja in sedečih stavk bi bila kajpada za izkoriščevalce velika pridobitev, ker se bi unije sploh ne smele boriti.

Ako se pred zakonom smatra unijo odgovornim za škodo, ki bi jo napravili delavci v stavkah, bi bilo tožb proti njim za odškodnino nič koliko. Delavce je v stavkah lahko provocirati. Prej LaFollettovo komisijo je izpovedala marsikatera priča, kako kompanije najemajo agente provokatorje zgolj zato, da provocirajo stavarke k izgredom, na pobiranje oken itd., kajti na način je delodajalcem najlažje dobiti pomoč policije,

Delavke v hotelih so zelo slabo plačane. V hotelu Netherlands-Plaza v Cincinnatiju so se organizirale in pričele piketirati, kakor jih vidite na gornji sliki. Stavkale so samo par ur. Plača jim je bila zvišana 35 odstotkov. Se veliko večja stavka hotelskih delavcev se je zgodila v San Franciscu. Poravnana je bila ta teden.

šerifov, sodišč in milice za "protektiranje" privatne lastnine in "lojalnih delavcev" (skebov).

Ce se unijam prepove prispevati iz svojih blagajen v politične namene, bi bilo to skoz in skoz v prilog samo izkoriščevalcem, kajti oni iz svojih profitov lahko prispevajo za svoje kandidate kolikor hočejo, magari sto tisoč ali pol milijona dolarjev v kampanji za enega samega svojega kandidata, ali pa celi stranki, dočim bi unija ne smela ničesar potrošiti za svojo politično stranko ali svoje posamezne kandidate. Unija premo-garjev npr. je v lanski volilni kampanji potrošila v agitaciji za Roosevelta in njegov new deal okrog pol milijona dolarjev. Ce bo kongres omenjeno določbo sprejel, bi v bodoče tega ne smela, pa tudi če bi bili člani unije še tako pripravljeni pomagati s prispevkom iz svoje blagajne.

Sedeče stavke v Detroitu so bile uspešne, ker so nastale večinoma nepričakovano. Ako pa bi unija morala naznaniti kompaniji 10 ali 14 dni vnaprej, da misli pozvati delavstvo v stavko, bi se družba dobro pripravila. Tudi če se sprejme določbo, da se morata obe sporni stranki najprvo pogajati pod vodstvom "nepristranske" posredovalne komisije, bi bila največkrat unija na škodi. In končno, če bi kongres res sprejel vse te omejitve, čemu bi potem delavci še spadali v unije? Saj se ne bi smele boriti zanje!

Korporacije si pomagajo v boju zoper določbe v Wagnerjevi postavi tudi na druge načine. Med delavci vodijo tiskano propagando proti pristopanju v unije. Kompanijske unije so pridružili večinoma k A. F. of L., katera je proti unijam CIO v ostrem boju in začela ustanavljati proti njim dualne unije. Vse to bo koristilo kompanijam in jim koristi že zdaj, kajti one nastopajo v boju proti delavcem složno, dočim so slednji razcepljeni v razne nasprotujoče se organizacije.

Boj za zgraditev res močnega, vplivnega, solidarnega delavskega gibanja na industrialnem in političnem polju bo torej zelo težak in dolgotrajen. Na tem polju imajo socialisti hvaležno nalogo trebiti konfuznost iz delavskih vrst, kajti le v delavskih vprašanjih dobro poučeno delavstvo bo v stanju razumeti, kaj je zanj dobro in kaj ne ter se ravnati po teh dognanjih.

BREZ BOJA NI ZMAGE

Fašisti v Španiji se znašajo bolj in bolj nad civilnim prebivalstvom

Mussolinijevi in Hitlerjevi letalci in topničarji besne, ker na glavnem bojišču ne morejo zmagati. — Franco se maščuje nad ženami in otroci

Glavar fašističnega gibanja v Španiji in drugi fašistični kolonodje trdijo, da je ljudstvo na njihovi strani. Volitve pred civilno vojno so dokazale nasprotno in drugi dokaz je, da če bi bilo špansko ljudstvo res za fašizem in klerikalizem, bi ne bilo treba Maročanov, Italijanov in Nemcev, da ga pobijajo.

Francove čete in njegovi letalci počno nad civilnim prebivalstvom take brutalnosti, da se zgražajo vsi, ki čutijo količkaj človeško. Najbolj trpi prebivalstvo mest Madrid, Guernica in Bilbao. V Madridu so fašistični letalci porušili že cele bloke in pobili, ranili in pohabili že tisoče ljudi, večinoma ženskih in otrok. Tudi topniški ogenj fašistične artilerije vrši nad Madridom svoje razdejalno delo.

Ameriška časniška agencija United Press je dne 27. aprila poročala, da so fašistični letalci pobili v popolnoma nezavarovanem in neoboroženem mestu Guernica, katero je simbol svobode ponosnih Baskov, 800 ljudi. Spuščali so na mesto težke bombe napolnjene z gorivom, s katerimi so zaneli požar na raznih krajih mesta ter ga upepelili. Poročevalce iste agencije piše o tem razdejanju med drugim:

"Ko so se pojavili nad mestom prvi aeroplani — vsi nemškega in italijanskega modela, je nastala med ljudstvom po ulicah splošna zmešnjava.

Bomba za bombo je padala med nje in razstrelki so leteli vse križem. Ko so se hiše vnele, so tekli mnogi stanovalci na prosto in potem po ulicah proti bližnjemu hribu. Aeroplani so se spustili zelo nizko in otvorili na bežeče ljudi ogenj iz strojnica. Vse ulice so bile posute z mrličji, razbitimi udi, ranjenci in s kupi zrušenih hiš. Ob tej grozi je ostalo ljudstvo obupno kričalo in nihče ni vedel, kam se naj skrrije, ker ni nihče v tem mestu pričakoval napada. V smrtne strahe več sto ljudi ni hotelo iz hiš, dasi so bile v plamenih, in so zgoreli v njih. Pravijo, da so mnoga letala na tem smrt nosečem poletu vodili nemški piloti.

Slične opise smo pred tedni objavili iz čikaških Daily News o napadih na Madrid. Očitno je, da je fašistom vse eno, tudi ako porušijo vso Španijo, samo da zmajajo. Fašistični general Mola, pod čigar poveljstvom je bil izvršen napad na prebivalstvo Guernice, je že v začetku civilne vojne dejal, da bo padlo nad milijon ljudi, predno bodo rebeli premagali lojaliste in podvrgli Španijo fašističnemu režimu. Kaj mar španski bogatašem, paraziški aristokraciji in hierarhiji špansko ljudstvo! Oni hočejo ohraniti Španijo pod svojo peto, da bo ljudstvo garalo zanje, kakor je v prošlosti, pa magari če treba v ta namen pobiti milijon ali dva milijona ženskih in otrok! Ker niso za

razbojništva v odporu proti ljudstvu sami dovolj jaki, so ponudili Hitlerju in Mussoliniju velike koncesije za izkoriščanje prirodnih bogastev v Španiji, ako jim pošljeta letala, topov, municije, pilote in vojaške. Odzvala sta se radevolje. Vrh tega so fašisti med Maročani mobilizirali za vojno vse sposobne moške, kolikor so jih dosegli, in poslali v boj proti španskemu ljudstvu.

To krvavo divjanje traja blizu eno leto, a španskega ljudstva le ne morejo poraziti. In ga ne bodo, razen če bosta Hitler in Mussolini posegla na španska bojišča še bolj odprto. Kajti zdaj svojo pomoč — četudi je znana vsemu svetu, še zmerom tajita. Oba sta priznala Francove fašiste za pravo špansko vladno, zato je zdaj njima nerodno prenesti blamažo, ki je neizogibna, če ne pošljeta nadaljnjih svojih polkov, topov, letal in drugih morilnih priprav. Ako bodo demokratične vlade v Evropi količkaj drzne in nastopile samozavestno, si tega ne bosta upala ter si rajše iskala kak drug "časten" izhod. Fašistična grozodejstva pa so delavcem vsepovsod nova priča, da fašizem ni in ne more biti nič drugega kakor barbarizem; od prejšnjih se razlikuje edino po dobi, v kateri je nastal.

Vojne pesmi, kakor pijanske pesmi, trezni ljudje redkokdaj pojejo. — "A. G."

ŽELJA PO ORGANIZIRANJU ZAJELA VSE STROKE

Ameriško delavstvo se je skozi prošla leta naučilo, da je posebno v krizah prepuščeno na milost in nemilost delodajalcem, če ni organizirano. In tako se je pričelo družiti v unije vsepovsod v vseh strokah. Delavci in delavke v bolnišnicah v Chicagu, ki so bili doslej neorganizirani, so si ustanovili unijo, da si z njo izboljšajo delovne razmere. Par tisoč hoteljskih nameščenecv v San Franciscu je prošli teden zastavkalo, ker lastniki hotelov

niso hoteli upoštevati njihove organizacije in se pogajati z njo o zahtevah delavcev. To so storili šele po par dneh stavke, kajti hoteli v tako velikem mestu ne morejo ustrezati gostom brez potrebnih nameščenecv vseh vrst za opravljanje hoteljskih poslov.

V Hollywoodu je v filmski industriji uposlenih tisoč raznih mehanikov in drugih delavcev ter delavk, katerih imena ne pridejo v kino glediščih nikdar na platno, a so za produkciranje filmskih slik prav tako potrebni kakor igralci, ki imajo nekateri po več tisoč dolarjev na teden. Ko so ti delavci uvideli, da bodo smatrani vedno le za potreben privešek

in tudi zmerom plačani s tega stališča, so se zedinili za organizacijo, pristopili vanjo, si formalizirali zahteve in šli prošli teden na stavko zanje. V filmski industriji v Hollywoodu je zdaj sedemnajst unij raznih strok, ki imajo skupno 16,000 članov. Pripadajo k A. F. of L., istotako tudi hotelski delavci v San Franciscu in unija delavcev čikaških bolnišnic.

V uniji jeklarskih delavcev, ki pripada k CIO, je zdaj že nad 60 odstotkov delavcev jeklarske in železarske industrije, kakor poročajo iz urada odbora za industrialno organizacijo. Vseh delavcev v teh obratih je okrog 600,000.

"DAJTE MI ŠTIRI LETA"

Cenzura v Jugoslaviji pod klerikalci zelo poostrena

V Berlinu je bila otvorjena nacijska razstava, katere namen je ljudstvu prikazati, kako in na kakšne načine in sredstvi bo postala Nemčija po izvršeni štiriletki od drugih dežel neodvisna država. Produci-rala in pridelala bo vse sama in v ta namen mora namesto surovin, katerih nima na svojem ozemlju, iznajti kemična nadomestila, oziroma izboljšati te, katere že ima. Nad razstavni paviljonom je razobešena 60 čevljev visoka Hitlerjeva slika in nad njo napis, "Dajte mi štiri leta."

Tako fuhrer tolaži ljudstvo "tretjega rajha", da ne začuti pomanjkanja, ki ga spremlja na vseh koncih in krajih.

Eden naših prijateljev v starem kraju je nam poslal obširno pismo o položaju v deželi, ki je nedavno sklenila pakt z Mussolinijem a ob enem prirajala ovacije predsedniku čehoslovaške republike Benešu, ki je dospel tja kmalu po sklenjenem paktu, v prizadevanjih, da otme malo antanto pred omreženjem italijanske fašistične vlade.

V pismu pravi med drugim: "Ameriškega družinskega koledarja, žal, letos nisem prejel ne jaz, ne drugi. Pred nedavnim sem bil pri ravnatelju Licejske knjižnice v Ljubljani, ki se je tudi pritožil, da letošnjega koledarja ni prejel, četudi ima ta ustanova nalogo dobiti v svoje arhive vse liste in knjige, ki so tiskani v našem jeziku."

"...Vprašate morda, kdo je kriv poostreni cenzuri v času, ko so se v inozemstvo razširile

vesti, da se v Jugoslavijo vrača demokracija? Skoraj dve leti bo, da so prišli v vladno slovenski klerikalci, ki se že vse stoletje bahajo s svojo ljubeznijo do demokracije, na žalost pa so se razmere glede cenzure in tiska, od kar so oni v vlad, za sto odstotkov poslabšale. Oni pojmujejo demokracijo tako, da je dovoljeno razširati samo tisto govoreno in tiskano besedo, ki podpira materialne (o moralnih skoraj ni mogoče govoriti!) interese Vatikana in težkega kapitala. Vse drugo pa jim je strup, ki ga je treba v kati zatreti. Kaj preprosto pojmovanje demokracije je in svobodoljubja! Edina sreča za nas je, da ne morejo prestriči radijskih valov. Je vse zaman: celo mrtva tehnika je močnejša nego njihova idejna sila..."

Dalje v istem pismu: "Vi v Ameriki ste nedvomno prepričani, da ni v koledar-

ju nič takšnega kar bi moglo škoditi Jugoslaviji. Prav tako sem prepričan jaz! Pa menda vendar ne verujete, da gre tem ljudem za koristi Jugoslavije! Jugoslavija pomeni ljudstvo, ki tvori narode Jugoslavije! ... Za to ljudstvo, da jim je kaj! Za vse kaj drugega, samo za to ne! ... Sicer pa berite "Slovenca" (klerikalni slovenski dnevnik) in njih takozvani ljudski list "Slovenski Dom", pa boste takoj vedeli, v katerem grmu tiči zajec... Najprvo so izmed vaših ameriških listov prepovedali "Proletarca" (to še v času, ko so bili na krmilu nacionalni generala Živkovičevega kova). Potem so nam pričeli zelo neredno dostavljati tudi "Prosveto", zdaj pa so nam zaplenili še koledar..."

Neki drugi starokrajski sodrug nam piše, da je to zločin, ki se ga vlada v Beogradu z

dr. Korošcem vred, ki kontrolira tisk in pašuje nad cenzorji, najbrže niti ne zaveda, pa nam priporoča, da se naj s primernimi pojasnili obrnemo na jugoslovanskega poslanika v Washingtonu. Nasvet je nam bil poslan dobrohotno — o tem ne dvomimo — toda kdo vendar so zastopniki Jugoslavije v drugih deželah, ako ne sluga režima, kakršen je! Kaj njim mar krivica! Ljudstvo jim ni prav nič mar, to jasno konstatira naš dopisnik, ki to dejstvo sam ugotavlja vzlic nevarnosti, da ga cenzor izsledí.

Želimo in upamo, da postane Jugoslavija čimprej res demokratična dežela, kjer bo ljudska volja dobila tal za uveljavljenje. Kajti cenzorji in komisarji na shodih niso bili še nikjer in nikdar izraz ljudske volje, pač pa aparat za potlačevanje svobode tiska, zborovanja in govora.

V NAŠEM DELU NE SME BITI POPUŠČANJA!

Skoro vsi aktivni klubi JSZ so imeli prvomajske prireditve. S tem so sezono priredb v dvoranh zaključili.

Ampak delo naših klubov s tem ne preneha. Priporočamo vsakemu klubu, naj priredi v poletju en piknik v korist "Proletarca". Kjerkoli mogoče, naj naši klubi povabijo vse druge slovenske napredne organizacije, da skupno aranžirajo prireditve v korist delavskim borcem v Španiji. Deset in desetstose delavskih žen in otrok v Španiji potrebuje naše pomoči.

Dalje apeliramo na vse naše člane in druge naročnike "Proletarca", da povečajo agitacijo za širjenje tega lista in da pomagajo pri razpečevanju "Majskega Glasa".

Dela v našem pokretu nikdar ne primanjkuje. Primanjkuje le delavci, ki bi ga vršili, zato je potrebno, da so drugi toliko bolj aktivni.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROČNINA v Združenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$8.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Katoliški cerkvi v Nemčiji slaba prede

V svojem govoru dne 1. maja je Hitler dejal, da katoliška cerkev nima pravice govoriti o morali drugih, dokler ne počisti svojega praga. Dan prej je Hitlerjeva policija zaprla tisoč menihov, posvetnih duhovnikov in nun. Aretirani in obsojeni so bili vsled "nemoralnosti". Nacijski listi pojasnjujejo, da so katoliški samostani gnezda svinjarij, katerim se mora storiti konec. Mnogo frančiškanov je bilo obsojenih vsled enakih pregreh že na prejšnjih obravnavah. "Ako katoliška cerkev ni zmožna počistiti svoj hlev, ga ji bomo mi," je dejal Hitlerjev minister propagande.

V poslednjih obravnavah so bili katoliški duhovniki in lajki obtoženi tudi zaveznštva s komunisti. Dne 28. aprila so bili v Berlinu obsojeni trije katoliški duhovniki, "ker so kovali tajno katoliško-komunistično fronto za izpodkopavanje temelja nacijske države."

Duhovnik Joseph Rossaint, voditelj katoliškega mladinskega gibanja v Nemčiji, je bil v Duesseldorfu obsojen na enajst let zapora, in odvzete so mu za deset let vse državljanske "pravice", ker je iskal oporo pri komunistih v boju proti nacijskemu režimu. Obravnava proti njemu je bila tajna in je trajala tri tedne.

Franz Steber, vodja katoliške mladine v Matgendorfu, je bil obsojen na pet let zapora in kaplan Karl Kremer na 18 mesecev.

V Coblenu sta bila obsojena dva frančiškana in en frater vsled "nemoralnosti". In tako dalje.

Hitlerjev namen je usvariti v Nemčiji državno cerkev, ki bo orodje režima, kakor je naprimer katoliška cerkev v Italiji orodje Mussolinijeve notranje in vnanje politike.

Papež je Hitlerju ponujal v vojni proti "komunizmu" svojo pomoč in ponudili so mu jo nemški katoliški škofje in nadškofje v svojem skupnem pastirskem pismu. Hitler je vse te ponudbe ignoriral, ker smatra katoliško cerkev v Nemčiji za orodje Rima. Tistim katoliškim staršem, ki nacijskemu režimu niso iskreno zvesti, je Hitler zapretil, da jim bo vzel otroke in jih vzgojil v nacijskem duhu.

Nacijska propaganda deluje tudi v luteranski cerkvi. Mnogi protestantski duhovniki hočejo, da pusti vlada cerkvi samostojnost, dočim režim zahteva, da postane cerkev kolesce v aparatu nacijske države.

Obravnave proti prevalec katoliških samostanov in župnišč, ki jih je nacijsko časopisje senzacionalno razglašalo, so vzlele hierarhiji med katoliškim ljudstvom veliko vpliva. Kajti kako naj se verujejo v duhovnike, če so res taki nemoralni in prevaranti, kakor so na sodiških dokazovali prosekutorji? Nacijski viri trdijo, da prestopajo katoličani trumoma v luteransko cerkev, in če je to namen nacijske vlade, ga bo s časoma tudi dosegla.

Katoliška cerkev v Nemčiji ni protifašistična. Naobratno, navdušuje se za fašizem v Italiji in v Španiji in pomagala je nacijem v boju proti marksistom kolikor je mogla. Spor med režimom in cerkvijo je nastal samo zato, ker si je hotela cerkev tudi v tretjem raju ohraniti svoje organizacije in ustanove, katere služijo njenemu vplivu med ljudstvom. Dalje je cerkev hotela ohraniti mladino katoličanov pod svojim vodstvom in kontrolo. Svojevsto fašizma vsepovsod pa je, da ne mara deliti kontrole in vpliva nad ljudstvom s nikomur. Katoliška cerkev v Nemčiji se bo morala tej resnici privaditi in se razviti v nacijsko narodno cerkev. Vpliv rimskega papeža nad njo bo prenehal, kajti papež cerkve v Nemčiji je Hitler. Za dva v nji ni prostora.

Čudeži v južnih državah se še vedno gode

Hribovec Jack Whitlow v Stouping Oaku, Tenn., je nekega dne začel božji glas, da se naj postji dokler mu Bog ne pove, kdaj naj spet prične jesti. Boga se mora poslušati, je rekel Jack sosedem v hribih in se začel postiti. Brez hrane je bil 52 dni. Shušjal je toliko, da je obležal. Dan za dnem so bili okrog njegove postelje ljudje od blizu in daleč ter goréče molili. Jack je molil z njimi. Petdeseti dan je Jack spet začel glas iz nebes, da naj prične po malem piti sadni mošt. Jack je kajpada radevolje ubogal. Dvaipetdeseti dan pa mu je Bog sporočil, da je bilo posta zadosti in naj spet prične jesti. V očeh hribovca onega kraja, ki so vsi verski fanatiki, je zdaj Jack svetnik, kajti z Bogom se je direktno pogovarjal.

Pametni otočani

Poslanska zbornica na otoku Porto Rico je sprejela zakon, ki dovoljuje zdravnikom počevati ljudi o poročni kontroli in prodajati preventivna sredstva. Gubernar je zakon podpisal in dejal, da stori to raditega, ker je otok že zdaj preobljuden. Tudi Italija in Nemčija sta preobljudeni, toda njuna diktatorja porodne kontrole ne dovolita, ker hočeta za topove veliko hrane.

Pravice in dolžnosti

Mnogi delavci se še vedno niso naučili resnice, da je treba za izboljšanje razmer in odpravo krivic iti v borbo, zato pravijo, da pridejo v unijo ali v stranko potem, ko bodo videli, "če bomo kaj naredili".

VOJAKI RAZGANJAJO STAVKARJE

Proti stavkarjem v tovarnah za obuvala v Lewistonu in Auburnu, v državi Maine je bila poslana milica, da je odganjala pikete in druge stavkarje ter protikontrola škebe. Voditelj stavkarjev Powers Haggood je zbolel in bil poslan v bolnišnico (njegova slika je na 3. strani). Stavko je potem vodil z bolniške postelje. Mnoge tovarne za obuvala so unijo že priznale. Tu je kompanija dobila preči unijo sodno pomoč.

NAŠE STALIŠČE NAPRAM PODPORNIM ORGANIZACIJAM IN DRUGO

(Iz referata Johna Terčelja na konferenci v Moon Runu, Pa.)

Kakor na vseh prejšnjih zborih JSZ, tako smo tudi na zadnjem zboru dočeli stališča, ki se ga kot socialisti držimo v naših podpornih, kulturnih in unijskih organizacijah. Na prvi pogled bi marsikdo mislil, da ne bi bilo treba tega posebej naglašati. Oziramo se malo okoli sebe, pa vidimo, da se gotovi elementi zelo zanimajo za naše institucije in dajejo direktive, kako naj se jih vodi, kakšne naj bodo konvencije in kdo naj bo delegat. Kadar imajo konvencije organizacije, ki propagirajo verske dogme, imajo mir pred ljudmi našega mišljenja. V nasprotnem taboru se pa vselej vzrujajo, kadar se bliža čas, da pridejo na konvencijo delegatje SNPJ. Kdo od nas ne pozna SNPJ? Bili smo njeni pionirji, delali zanj, se žrtvovali, in sicer največ radi tega, ker smo verjeli v svobodo etičnega in filozofičnega prepričanja, na katerem je bila ustanovljena. Bila pa nam je pri srcu tudi radi tega, ker že od vsega početka sestoji iz delavcev in je vedno vztrajno stala ob strani delavcev v njih razrednem boju.

Nam se ni treba razburjati zaradi akcije v nam nasprotnih taborih; pač pa se naj naši zastopniki, ki se bodo zbrali na konvenciji SNPJ v Clevelandu spomnijo, da je SNPJ prehitela vse druge slične organizacije v članstvu in premoženju ter na ugledu in da gre pri tem največ zasluge socialističnim članom, ki so bili v jedrni naj-agilnejši.

V ponos naj nam bo ta naša organizacija in s ponosom naj se ji da na približni konvenciji priznanje in pobudo, da se v bodoče drži delavskih smernic, tako kot se jih je držala že nad tri desetletja.

Kulturne organizacije: Naj v prvi vrsti poudarim, da se tega predmeta človek težko loti. To pa radi tega, ker preprosto delavec, ki posveti tekmo vsoga svojega življenja ves čas, ki si ga održi, za delavsko politiko in poleg tega še za gospodarske ustanove, se navadno ne more poglobiti v kulturne ustanove. Na naših zborih imajo porazdeljene referate po zmogljivostih in zato so referati dobri. Kaj pa pravzaprav spada pod kulturne ustanove?

Tu v zapadni Pennsylvaniji imamo precej skupnih domov, ki jih imenujemo naša kulturna središča. Toda, ali se v vseh teh domovih goji kultura? In če se goji v večji ali manjši meri, je zopet vprašanje, da-li se to godi v korist tistim, katerim je tak dom namenjen, to je, v korist slopnosti? Naj bomo kratek o tem predmetu in naj izrazim sledeče: Tak sku-

uspehih in vam kličemo: Naprej!

Ker smo se že dotaknili na kratko raznih vprašanj, ki nas zanimajo in ki se nas direktno tičejo, naj se dotaknemo tudi Španije. Že nad devet mesecev se ta nesrečna dežela bori za svojo ustavno vlado, ki je bila nepričakovano zahrbtno napadena. Znan nam je začetek in potek tega boja. Vemo, kako je bilo to ubogo ljudstvo napadeno baš, ko so se mu kazali prvi žarki za zboljšanje. Nekaj domačih krvnikov je dobilo še Hitlerja in Mussolinija, da ovržejo delavsko vlado in vzpostavijo fašizem. Komu se smilijo starčki in otroci in žene, ki trpe po krivdi klerofašizma? Mar klerofašistom pri protidelavskem časopisu? Ne! Šestnajst škofov je že mrtvih! — kriče, toda krivde ne pripisujejo onim, ki so to grozoto povzročili. Stotisoče žen, otrok in starčkov ni nič škoda, niti besede nimajo zanje; mogoče sploh niso po božji podobi ustvarjeni, kakor so škofje! — Tega ne bi tu omenjal, če ne bi bili mi predmet njih napadov, ker delamo za ubogo špansko ljudstvo s tem, da mu po možnosti pomagamo. Zgodovina bo na naši strani in tega dejstva je nasprotnikov strah. Naše načelo naj bo, da pomagamo tudi v bodoče. Živela delavska vlada Španije!

Industrialna unija CIO:—Mi kot socialisti smo vedno gojili idejo o industrialni uniji. Nič novega nam ni torej ta pojav, ki silno širi svoj delokrog in je postal strah industrialcem in tudi državnikom. Do tega je moralo priti. Oficielna Ameriška delavska federacija (A. F. of L.) je zamudila priliko radi korumpiranih uradnikov z W. Greenom na čelu. Mi tu v zapadni Pennsylvaniji imamo veliko dela za to unijo, ki ima tu ogromno polje. Premogarji smo prepričani, da bomo v tem boju avant-garda, kakor smo bili še vsakokrat, kadar so bili konflikti v industrialnih bojih.

V okraju, kjer mi živimo, je ena največjih železarskih industrij, ki je bila do zadnjih časov, skoro bi rekli, brez vsake organizacije. In ne samo to, bila je strah še onim, ki so bili organizirani. Ker se pojavlja na svetovni pozornosti fašizem, je ta pojav te borbene industrijske unije nam delavcem največji ugovor, da se fašistični prisad v kati zadržati. Sliši se tu in tam že danes da bodo te industrijske unije postale državni monopol. Mi pa odgovarjamo, da kadar bo industrija državna in jo bodo vodili delavci, takrat bomo o tem govorili. Dokler bogo industrije v privatnih rokah, bodo tudi organizacije, ki si jih mi priborimo, naše.

Naše stališče naj bo, da se v teh časih varujemo raznih hujšakcev, ki šuntajo na nasilje. Razum naj dela! Če bodo vsi delavci rabili svoj razum, bomo želi najboljše uspehe. Socialistične ideje prežeti delavci so ti organizaciji garancija, da bodo delali konstruktivno.

Ob tej priliki čestitamo našim fantom v Detroitu, Clevelandu in drugod na dosedanjih

Dvajsetletnica "Svobode" v Detroitu in vabilo na slavlje

Detroit, Mich. — Letos 10. maja poteče 20 let od kar so člani socialističnega kluba ustanovili svoj pevski klub, ki je še danes odsek kluba št. 114 JSZ. Organizacija je imela takrat precej mladih, energičnih članov, ki niso bili samo socialisti, pač pa tudi dobri pevci. Dasi je bilo one dni v Detroitu več pevskih zborov, med njimi tudi slovenski, so naši fantje uvideli, da potrebuje naselbina delavskega pevski zbor. Takratni slovenski pevski zbor "Ljubljanski Vrh" je novostanovljenemu soc. pevskemu zboru "Svoboda" nametal precej polen pod nogo, a je na njih končno sam obsedel in prenehal ob 15-letnici.

Od ustanoviteljev "Svobode" je v zboru samo še naš predsednik Rudolf Potočnik. Med ustanovnimi člani so bili tudi sodrug Joško Oven, L. Gorjuš, Cedilnik, Joseph Ocepek, Milan Kokanovič itd. Nekateri so šli za drugim drugam, nekateri so umrli, ostali pa so prenehali biti aktivni.

Zbor ima danes okrog 30 pevcev in pevk. Nekateri izmed njih so tudi zelo dobri igralci, o čemer smo se uverili, ko smo jih videli v igrach, spevoigrach in operetah.

"Svoboda" je bila delovna posebno v prošlih desetih letih. Vprizorila je mnogo koncertov in iger s petjem. Izmed spevoiger in operet omenjam "Rožmarin", "Snubači", "Prvi april", "Kakor stari tako mladi", "Ciganska nevesta", "Gostilna pri Figabirtu", "Darinka" itd.

Za vse te prireditve gre za sluga posebno "Svobodinemu" zborovodju Johnu Berliogu, kajti brez njegovega dela bi zbor svoje dvajsetletnice ne dočakal. Malo je namreč pevskih zborov, da se jim posreči živeti toliko časa. Propadejo navadno čim zgube vztrajnega pevodvojca.

Ob praznovanju svoje dvajsetletnice vprizori "Svoboda" v nedeljo 9. maja v Slovenskem delavskem domu opereto

"Sanje pod lipo". Program se prične ob 3. popoldne. Vstopnice v predprodaji so po 50c, pri blagajni pa bodo 60c. Dobi jih jih pri vseh članih "Svobode". Ne zamudite te priveditve, ki bo zadnja v sezoni, kajti operetne predstave "Svobode" so vredne, da jih čujete. Ob enem je to njeno jubilejno slavlje. Torej na svidenje 9. maja v Slovenskem delavskem domu na Livernoisu.

Janko Zornik.

Ameriški socialist ubit na španski fronti

V tujski legiji na strani lojalistov v Španiji je precej Američanov, kolikor jih je sploh moglo tja do blokade, ostalim pa so države, ki so sklenile blokirati Španijo, zaprle pot na španska bojišča.

Med ubitimi člani tujske brigade v Španiji je tudi mladi ameriški socialist Paul Niepold. Za službo na strani lojalistov se je prijavil pred nekaj meseci. Bil je poslan na madridsko fronto. Fašisti so ga ustrašili, ko je hotel pomagati ranjenemu tovarišu nazaj v zakop. Pokojni Niepold je študiral pred odhodom v Španijo v znani delavski šoli Brookwood v državi New York.

Konvencije delavskih organizacij

V mesecu maju se bodo vršile, oziroma se nekatere že vrše, konvencije delavskih unij kot International Ladies Garment Workers Union, delavske podpore organizacije Workmen's Circle, Slovenske narodne podpore jednote, in raznih drugih. Sklicana je tudi preliminarina konvencija unij, pripadajočih k CIO.

"Križajte ga!"

Ako si za pravično ekonomsko uredbo in odpravo izkoriščanja, te zmarmajo, da si "foreigner", marksist, rdečkar in "komunist".

STARI KRAJ SE JE SPOMNIL ETBINA KRISTANA

Dne 15. aprila je Etbin Kristan dopolnil svoje sedemdeseto leto. Mariborska "Delavska Politika" je ob tej priliki pisala o njemu sledeče:

"Socialisti se te dni spominjamo sedemdesetletnice sodruge Etbina Kristana, bivšega ideologa in prvaka socialno demokratskega gibanja med slovenskim delavstvom, čigar ime je ozko povezano s političnim gibanjem predvojnih in prvih povojnih let.

Svoje politično delovanje je s. Etbin Kristan pričel v Trstu, kot urednik socialno demokratskih listov in publikacij. Višek njegovega ideološkega udejstvovanja pred vojno predstavlja tivolska resolucija socialne demokracije iz l. 1909, v kateri se je stranka izrekla za načelo združitive Jugoslovancev v eno državo, kar je dalo današnjim njenim preganjalcem povod, da se jo napadali kot stranko velednjajevcev in zarotnikov proti presvetlemu habzburškemu cesarju. Tik pred vojno je odšel v Ameriko, kjer je bil aktiven sodelavec v socialističnem gibanju med tamnojnimi Slovenci in urednik njihovega glasila "Proletarec".

Po vojni se je, povabljen in težko pričakovano, vrnil iz Amerike. Stopil je na čelo socialističnega gibanja v času, ko je pričel med delavstvom politični razkol. Pri volitvah v konstituanto je bil izvoljen kot nosilec liste in je odlično sodeloval pri obravnavanju ustavnih vprašanj, zlasti socialno političnega dela vidovdanske ustave, ki je dal podlago za vsmoderno socialno politično zakonodajo.

Delavsko gibanje pa je med tem šlo rakovo pot. Notranji prepripi so oslabili njegovo moč

"Forward" dopolnil štirideseto leto

Zidovski delavski dnevnik "Forward", ki je bil do razkola lanske leto eden najvplivnejših izmed socialističnih listov v tej deželi, je praznovati prošli mesec štiridesetletnice obstoja. Do krize v soc. stranki in v ameriški ekonomiji je imel "Forward" par sto tisoč naročnikov. Tudi zdaj je izmed časopisov, ki izhajajo v tej deželi v nangleških jeziki, najbolj razširjen list. Soc. stranki in drugim delavskim ustanovam je poklonil iz svojega prebitka v zadnjih par desetletjih stotisoče dolarjev. V razkolu lanske leto se je izrekel za socialdemokratsko federacijo in v New Yorku za American Labor Party ter začel agitirati za Roosevelta, Lehmana in mnoge druge demokratske kandidate. Socialistična stranka je s "Forwardom" veliko izgubila posebno gmotno. Če je zgubila tudi moralna, bo sodila bodočnost. Jubilejnega banketa dnevnika "Forwarda" se je udeležilo veliko ljudi, med njimi stotine odborov različnih unij in drugi zastopniki delavskega gibanja iz vrst A. F. of L., socialdemokratske federacije in C. I. O.

Plinske bombe niso poceni

V stavki delavcev v vrtovih za zelenjavo v Salinas, Calif., je policija porabila proti piketom do srede aprila za \$14,000 plinskih bomb.

VALERIJAN PIDMOGYLNJYJ:

“MESTO”
ROMAN

Poslovenil za “Proletarca” TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

Razumljivo je, da se hoče vsakdo izkazati že na prvem literarnem večeru in tako je postal ta pohlevni oz. prizorišče ljute besedne borbe, kjer so objavili vse mogoče načine svoje prepričanosti, le-tu so z nekako glumsko spretnostjo drobili šale, trgali prednike z namenom ožigosati jih kot buržuje, razpravljali so kaj je ta ali oni napisal poprej, kaj zdaj, citirali so njih posamezne odstavke... No, za poslušalce zelo zanimivo, za literaturo pa dokaj žalostno. Vsi govorniki, brez razlike prepričanosti, so se lovili za lep in čist način oblikovanja in sleherni se je opravičeval, da ga nasprotnik k temu silil. Tekom pol ure se je razvil na odru praveca viteški turnir, kjer so se Don-Kichoti z literarnimi oklepi kar gololorki pričeli boriti med seboj v veliko veselje krototajoče se množice. Sanch-Pansea po se cedili svoje razumske pogaeče z očividnim namenom, zasesti čimprej stolicco literarne veličine v gubernatskem mestu. Taki izpadi so se vedno klaverno končali, nihče ni odnehal in vsakdo se je opravičeno smatral za zmagovalca.

V začetku debate je Stepan v svojem duševnem razburjenju na vso moč premišljeval, kaj bi tudi on sam lahko napisal. O čem da bi pisal? Kako —? Brskal je po vseh svojih doživljajih, ki bi lahko zanimali tudi druge, z veseljem je našel zanimivo snov, toda že jo je ves obupan zavrgel. Prvi korak pa je le storil; osnovno znanje vsakega pisatelja je odkril v sebi. Odkril je sposobnost pogledati vase, samoga sebe spregledati, videti se in razložiti v sebi vse mogoče odtenke življenja. Bil pa je brez moči, da bi obvladal svojo fantazijo, tako silno ga je od vseh strani zajela.

Le s težavo je pričel slediti govorniku, ki so ga poslušali bolj pazljivo kot druge. Govoril je gladko, malce šalivo, prav dobro je naglašal besede, lepo zasukal stavke, kakor da bi jih vlagal v lepe okvire. Tu pa tam je vrgel med poslušalce kako besedo, ki je vžigala, postal za trenutek in nadaljeval z novim navdušenjem. Z njegovih ust so kar leteli citati v vseh mogočih jezikih, literarni dokazi in anekdote, njegov obraz je izražal gnjev užaljenega mogočnega, smeh ponižnega pritlikavca, njegovo telo se je upogibalo in kolobarilo je po odru kakor spreten igralec.

Njegove besede so bile kakor masleno testo, ki ga je spretno gnetel v prijetne kolačke, jih potresal s sladkorjem, okrasil z marmelado, s cvetjem in z zaljubljenim pogledom ponujal občinstvu.

— Kdo pa je ta? je vprašal Stepan Jašo ves poražen od te sladščičarske umetnosti.

Jaša se je čudil neverjetni nevednosti svojega tovariša. To je vendar Mihajlo Svitozarov, najpomembnejši kritik! Stepan je zdaj privraket zaploskal in se ves predal navdušeni demonstraciji za tega velikega kritika.

O polnoči je predsednik kulturne komisije zaključil literarni večer, spet je natrosil med poslušalce nekaj ganljivih besed, da bo za literate spet vse boljše, smrtna nevarnost da je minila in da naj bog da zdravja literaturi. Bojišče se je izpraznilo in ker literarni mrlič ni izgubilo nikoli sposobnosti gibanja, so jo kar sami odkurili.

— Slabo pišejo, je resno dejal inštruktor. Zanjčič pa sem čital Zagoskina, hej, ta pa zna!

— Meni pa ugaja Benoi, je pristavila Njusja.

Gnusja pa je molčala. Literatura ji je ukradla štiri ure časa in zgodaj bo morala vstati, da bo končala naročeno delo.

Nadijka, k i je šla s Stepanom, mu je pripovedovala novice iz domačega kraja. Fant pa je bil nem. Pri verandi mu je zašepetala: — Tudi jutri prid!

Stepan je šel domov ves zajet od ene same misli. Zelja, ki je na literarnem večeru vzklicala v njegovem srcu, ga je vsega zaslužnila, vse druge misli porušila. V sestavu njegovih misli se je sprožila nova zmet, ki je pognala v tek sto in sto novih koles. Da, za vsako ceno mora postati pisatelj! Prav nič strašnega in nenavadnega ni videl v tem hotenju.

Privadil se je nanj, kakor da bi gojil to misel že leta in leta, zdaj pa je nenadoma našel vzpodbudo in navdahnjenje.

Vsebinski je sestavljal. Napisal bo povest o svoji stari, skrhani britvi, ki ga tako neusmiljeno zbada vselej, kadar se brije.

Leta 1919 se je za časa vstaje proti Dennniku poslednjikrat skrival s puško v roki po gozdovih. Kakih dvajset sovražnikov, pod vodstvom Čerkezov se je hotelo na vsak način prebiti skozi vrste vstašev do glavnega tabora. Ponoči so jih obkolili, toda osmim se je le posrečilo zbežati do bližnje vasi. Letu je Stepan vtaknil puško in kopo sena na polju in jo mahnil po cesti kakor nedolžen vaščan. Toda zajeli so ga vseeno in ga privedli k zasliševanju. Mirno in preprosto je zagotavljal oficirju, da je povsem nedolžen človek tamkaj iz vasi. Toda oficir ga je predal Čerkezu, da ga pelje v vas kjer se naj prepriča o resničnosti njegove izpovedi. Če pa se je zlagal naj ga Čerkezi ustrelje za strah in pouk vsem drugim.

Črni možakar z visoko, kožuhočinasto kučmo na glavi, se je pogal na konja, strahotno zagrozil fantu, ga oplazil z nagajko, in mu zadržno obljubil, da ga ustrelja na mestu kakor steklega psa, če bi poskušal zbežati. Ko sta tako prešla že nekaj poti, je pričel Stepan prisegati na vse bogove, da je miroljuben in nedolžen kmet, potegnil je iz zaškrnja svojo britev in jo ponudil sovremu orientalcu. Ta jo je basal v svojo malho in ko se je prepričal, da ta človek v resnici ni nevaren, ga je še enkrat mahnil z bičem in mu veled naj odpeta. Toda Stepan je poznal vesele šege Čerkezov. Počakal je toliko časa na istem mestu, da ga njegova krogla ni mogla vde došči. Ko pa so se vstaši zopet zbrali v večjo četo in porazili oddelek dennikincev, je našel Stepan na bojišču med ubitimi prav tega Kavkazca. In za njegovim škornjem je spet našel svojo britev.

Ta dogodek ni bil vspriče večjih dogodkov prav nič zanimiv, toda Stepan ga je pogolobil, in vdahnil vanj simboliko onega časa.

Britev je bila v njegovi povesti v samem začetku last carskega oficirja, ki so ga v pričetku revolucije ubili, njegova britev je prešla v last poveljniku rdečega oddeleka, pa zopet menjala gospodarja, dokler je ni dobil Stepan, jo izgubil in spet dokončno prejel v svojo last. Usodo svoje britve je povezal z zgodovinskimi epizodami meščanske vojne, ovekovečil jo s simbolom zmagovalne revolucije, z živobarvnimi niti je skal to sliko v celoto, ji dal življenje in gibanje in jo obziral z idejo. Bil je vstaš, vse to je sam krvavo doživljal na lastnem telesu.

Lesena ura v kuhinji je kazala čez pol noč, ko je prišel Stepan domov. Tiho je prižgal luč, pograbil papir in pričel pisati, potapljačjo se v vrtnice besed in likov, ki jih je opisoval. Ko je proti jutru končal, je sprivil rokopis ne da bi ga prečital v predal, legel na posteljo, zaspanjal za hip in nato na mah zapal kakor ubit.

VIII.

Ko je naslednji dan naglo in spretno opravil svoje delo v hlevu pri kravah ter vse druge svoje obveznosti, je prečital svojo povest in je bil zelo zadovoljen. Lepa povest! Pametna! In on sam jo je napisal! Ves zaljubljen v te popisane papirje, jih je obračal in strmel v besede, v ta vidni dokaz njegovega talenta, v to napisano stezico, ki pelje do slave. Popravlil je nekaj napak, prepisal še enkrat in se zamislil v svoje delo. Predvsem se mora podpisati pod umotvor, delo je vendar nerazdruživlo z imenom pisca! Vedel je, da si nekateri pisci izberejo drugače ime, svoj psevdonim, prav kakor menihi, ki so se odrekli svetu in samemu sebi. Tega pa Stepan ni maral storiti. Saj njegovo ime ni takšno, da bi se ga moral sramovati in počemu bi se skrival? Naj vsi vedo, da piše Stepan Radčenko povesti, da je književnik in da nastopa v akademiji! Njegova knjiga bo tudi v njihovi domači knjižnici in tovariši, ki jih je zapustil naj se le čudijo in naj mu zavidajo!

(Dalje prihodnjčič.)

Na gornji sliki na vozičku je Powers Haggood, ko ga pejišo iz hotela v bolnišnico. On je eden glavnih organizatorjev unij CIO. Nedavno je v. d. stavko delavcev v Lewistonu in Auburnu, Me., v tovarnah za obuvale. Haggood je podpredsednik ekskutive ameriške socialistične stranke. (Glej te sliki na 2. strani.)

ZAPISNIK KONFERENCE KLUBOV JSZ
IN DRUŠTEV PROSVETNE MATICE
ZA ZAPADNO PENNSYLVANJO

Konferenca se je vršila v se nadaljno lojalnost in sodelovanje. Moon Runu, Pa., dne 28. marca 1937.

Tajnik Jacob Ambrozich otvori sejo ob 10. dopoldne. Za predsednika je izvoljen s. Geo. Smrekar, za zapisnikarja pa s. Jacob Paučić. Zapisnik prejšnje konference je sprejet kakor čitan. Tajnik nato čita korespondenco društev, ki navajajo vzroke, radi katerih se ni so mogla udeležiti tega zborovanja. Prečitano je tudi pismo s. Snoya iz vzhodnega Ohia, v katerem nas vzpodbuja k vztrajnosti in navaja vzroke, radi katerih se jim ni mogoče udeležiti našega zborovanja. Finančno poročilo tajnika in nadzornega odbora vzeto na znanje. Organizator John Terčelj pravi, da mu je žal, da nima več poročati o naših aktivnostih. Govoril je z več tu rojenimi fanti, ki simpatizirajo z našo organizacijo in jih je vabil, naj nas posetijo, kar so mu tudi obljubili; ne ve pa, če pridejo danes sem. Vzeto na znanje.

S. Lawrence Kavčič iz Sygana poroča, da ima njih klub dovolj moči, da bo vztrajal v svojih aktivnostih. Klub št. 13 je daroval v sklad španskih brambocev \$14.00. — S. Anton Jeram iz Burgettstowna poroča, da je njihov klub — čeprav majhen po številu — aktiven v vseh ozirih. — S. Petrovič iz Presto, Pa., poroča, da je njihov klub tudi aktiven, želi pa, da bi ob priliki kateri zunanji sodrugov posetil sejo njihovega kluba in jim dal malo poguma. Se bo upoštevalo. — Sodruga Šenbine in Paučić poročata za klub št. 118 v Canonsburgu, da njih klub vrši vse delo, ki mu pripada. — Od kluba št. 175 v Moon Runu poročajo sodrugi Butja, Avbel in Ambrozić; njihov klub naredi vse, kar je v njih moči. Bartol Yerant poroča, da se tudi njihov klub dobro udeležuje in obenem vrši veliko delo za pomoč španskim delavcem.

Oglasiyo se k besedi še zastopniki in zastopnice: Pustovrh, Sygan, Pa., od dr. št. 6 SNPJ; Anton Nagode in Jakob Tomec od dr. št. 88 SNPJ; Mary Poljšak od društva št. 106 SNPJ in sodruginja Jamnik; Bartol Yerant in George Smrekar od društva št. 122 SNPJ; sodruga Marko Tekavec in John Terčelj od dr. št. 138 SNPJ v Strabane, Pa.; Frank Layrič iz Burgettstowna, Pa., od društva št. 287 SNPJ. Društvo št. 300 SNPJ v Braddock, Pa., dva delegata, in sicer je bil eden teh dveh Tony Frank, imena drugega pa si nisem zapomnil. — Vsi navedeni poročajo, da so njih društva včlanjena pri Prosvetni matici in ji obljubljajo

napram CIO in o borbi španskih delavcev. Terčelj referat je z odobravanjem sprejet na znanje in z izjavo, da se bomo v tem referatu začrtanega stališča tudi v bodoče držali in delovali v tem pravcu. (Priobčen je na drugem mestu v tej številki.)

Bodoča konferenca se bo vršila z velikim shodom, namenjenim mladini. Nastopili bodo tukajšnji in zunanji govorniki.

George Smrekar, predsednik.
Jacob Pavčić, zapisnikar.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Na prošli konferenci klubov JSZ in društev Prosvetne matice je bilo sklenjeno, da se prihodnje zborovanje teh organizacij vrši spet v Boydsvilleu, oziroma Bridgeportu. Na nedavni seji kluba št. 11 smo o tem razmislili in sklenili iz teh njih vzrokov, da se naj bodoča konferenca vrši v nedeljo 30. maja v dvorani društva št. 333 S. N. P. J., Blaine, O. Prične se ob 10. dopoldne.

Razlog premetitve kraja je, ker bi v Bridgeportu dvorane za prireditev po konferenci ne mogli dobiti. Blaine pa je za zborovanje primeren kraj in društvo št. 333 SNPJ je v Prosvetni matici. Društvena dvorana je nam na razpolago za zborovanje in za prireditev. Če hočemo piknik, gremo lahko na društveni vrt. Morebitni prebitek prireditve je namenjen konferenci blagajni.

To zborovanje bo jako važno. O prošli izredni konvenciji soc. stranke bo poročal delegat Konference Joseph Snoy. Dalje bodo navzoči mnogi delegati s konvencije SNPJ, ki bodo tudi lahko izrazili, kakšne vtise so dobili z ozirom na načelna vprašanja na konvenciji svoje organizacije. Razmere so danes takšne, da je dolžnost vseh klubov in društev, da pošljejo zastopnike. Potrebno je, da se v bodoče bolj skupno strnemo in delujemo v prid delavskega gibanja. Plesalcem bo na tej prireditvi igral Frank Koran iz naselbine Piney Fork, O. Vsi klubi in društva dobe, ali so morda že dobili, pismena povabila, da izvolijo zastopnike.

Konferenca podpornih društev v prid CIO, ki se bi imela vršiti dne 25. aprila v Bellairu, je bila preklicana. Vzrok temu je bil, ker je okrajni direktor Clinton Goldman iz svojega urada v Pittsburghu sporočil, da ne bo mogel sodelovati.

Tukajšnja velika neodvisna železarska korporacija Wheeling Steel Co. je podpisala pogodbo z unijo jeklarskih delavcev, pripadajoča k CIO.

Priredba druš. št. 640 SNPJ v soboto 24. aprila je v vseh ozirih jako dobro izpadla. Take udeležbe še ne pomnim. Na plesni zabavi je igral Martin Cerov orkester. Vsako sredo igra na radio postaji v Greensburgu, Pa.

Isti večer, ko se je vršila ta naša prireditev, je začelo deževati. Deževja pomenijo tod povodnji. Dasi je voda poplavila veliko obrežnih krajev in prizadejala v tukajšnjih mestih občutno škodo, je začela vpadati prej predno bi mogla povzročiti katastrofalne posledice, kakršne smo preživeli v zadnji povodnji. Vzlic tej “manjši” povodnji so zdej, ko to pišem, vsa polja v nižinah poplavljeni in uničena ter hiše spet polne blata. V povodnji januarja lansko leto je voda narasla z rečne nižine blizu 49 čevljev.

Bali smo se že, da bo treba preklicati majsko slavo kluba št. 11, toda voda je začela vpadati in smo nadaljevali z oglašanjem za slavo. Ampak stvar je naši prireditvi vseeno škodovala. Veliko izmed teh, ki so prizadeti, bi prišli na priredbo. Povodenj, ki tod kar divja, napravi med vsemi — tudi če niso posebno prizadeti — slabo razpoloženje. Ceste so polne blata, igralci niso mogli na vaje in tako pride vse narobe. Tudi šole so morali ne-

kaj dni zapreti. Jeklarne in druge železarske tovarne v nižinah so bile vse poplavljene. Ko pa je začela voda upadati, se je vse oddahnilo.

Radio se je izkazal posebno v vremenskih umah za veliko dobroto, ker ljudi sproti obvešča, da so lahko na vse pripravljeni. Jaz izvršujem hišniška opravila v šoli, ki je tudi izpostavljena tem vremenskim neogodom. Obvestila po radiu so mi pripomogla, da sem si prihranil mnogo dela, ker sem spodnje prostore lahko pravčasno obvaroval pred občutno škodo in poznejšimi nadlegami.

Bil bi že čas, da bi se v Washingtonu zgenili ter kaj res izdatnega storili za prepričanje povplav. V teku trinajstih mesecev smo imeli kar štiri in ena je narasla kar 56 čevljev visoko. Ta je bila največja v zgodovini tega kraja.

Tukajšnja rova Stanley in Blaine sta po štirih tednih cincanja spet nekoliko dvignila obrat. Pravijo, da je začasno. Če dobe dovolj naročil za odvažanje premoaga po jezerih in rekah, bo mogoče obrat boljši, kakor se ljudje zdaj nadejajo.

Iz Lemonta smo dobili menda vsi uradniki društev SNPJ brošurice, ki dopovedujejo, da je “Prosveta” urejevana proti veri in da se mora to nehati. Namenjena je vplivati na delegate prihodnje konvencije S. N. P. J., da naj Prosveto bodisi odpovirajo, ali pa ji prepovedo pisati zoper koristi slovenskih duhovnikov. Tudi Mladinski List jim je v napotje. Več o tem bom pisal v “Prosveti”.

Odbor tukajšnje dvorane je sklenil prirediti veselico nji v gmotno korist v soboto 12. junija. Člani društev, ki to dvorano lastujejo, so obvezani plačati vsaki 25c. To je vsota za vstopnino, pa če se prireditve udeležijo ali ne. To je pravilno, kajti čemu se bi zmerom žrtvovali le tisti, ki so pripravljeno delati in trošiti, koristi pa imajo vsi člani!

Joseph Snoy.

Cikaška federacija S. S. P. Z. priredi zabavo v So. Chicagu v Starcovi dvorani

Chicago, Ill. — Društva Slovenske svobodomiselnih podporne zveze, združena v federaciji, prirede v soboto 8. maja zvečer v Starcovi dvorani, 10663 Avenue N. v South Chicagu, domačo zabavo, na katero vabimo vse člane in druge prijatelje. Vstopnice so po 25c. Vsi ste dobro došli. O polnoči bodo oddane nagrade.—Član.

Za subvencioniranje rojstev v državi New York

Poslanska zbornica države New York je sprejela zakon, ki določa, da dobe zakonci za vsakega otroka takoj po roj-

E. D. Fite

stvu \$75, da se jim pomaga kriti stroške s porodom. Predlagatelj te postav je poslanec E. D. Fite, ki ga vidite na sliki, pravi, da je treba zakoncem subvencije, drugače se bo odstotek rojstev v bodoče še bolj nižal kakor doslej. Ampak če bi poslanec hotel problem načeti s prave strani, bi moral delovati za sistem, v katerem bo očetom in materam omogočeno zaslužiti dovolj za dostojno preživljanje družine, ne pa jim samo pomagati kriti le začetne stroške, ki jih imajo z otroci.

OGLAŠAJTE

V

PROLETARCU

JUGOSLOVANSTVO, HRVATSKO VPRAŠANJE IN DELAVSKI RAZRED

Mirko Kus-Nikolajev je v znani ugledni zagrebški reviji "Nova Evropa", katere je svoločasno objavila tudi izčrpno poročilo o Ameriškem družinskem koledarju, JSZ in drugih naših ustanovah, priobčil pod naslovom "Hrvaško vprašanje in delavski razred" članek, ki bo zanimal vsakega, kdor se interesira za spor v Jugoslaviji med režimom v Beogradu in hrvaškim narodom. Važnost tega članka, ki je izšel v slovenskem prevodu v reviji "Vzajemna Svoboda", je zlasti v tem, da podaja osnovne smernice za stališče jugoslovanstva delavskega razreda napram temu vprašanju.

Hrvaško vprašanje ni samo težak notranji problem jugoslovanstva države, ampak je važen za vso Evropo in kajpada najbolj še za narod, katerega je direktno tiče. Članek, kot ga je objavila v omenjenem prevodu "Vzajemna Svoboda", se glasi:

"Zedinjenje, izvršeno leta 1918., je našlo na Hrvaškem ta-le položaj: liberalno buržoazijo, ki je od zedinjenja pričakovala okrepitev in razširjenje svoje gospodarske podlage in s tem tudi okrepitev svojega političnega vpliva, in konservativne srednje sloje, ki so bili spočetka ali pod sugestijo novonastalega položaja, ali so pa čakali, kako se bodo dogodki razvijali. V rokah buržoazije je postalo jugoslovanstvo orodje oblasti. Nikdar in nihče ni pomislil, da naj bo jugoslovanstvo likvidacija kulturne, socialne in politične hrvaške individualnosti — jugoslovanstvo naj bi bilo samo višja oblika skupnosti, nova oblika za ustvaritev zložnejše socialne zavezi o povezanosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Čeprav pri oceni sklepov južnih Slovanov ne gre za posebne etične, a prav gotovo ne za rasne posebnosti posameznih sestavnih delov, vendar so velike geopolitične, kulturno-politične in verske razlike pri njih dovolj izrazite, da ne prenesejo mehaničnega unitarizma.

Toda liberalno meščanstvo je pri nas izvrtalo smisel jugoslovanstva ideje, ker se je trudilo, da v prvi vrsti zavaruje svoje materialne interese. Enako vlogo je buržoazija igrala v zedinjeni Italiji in Nemčiji. Kruti centralizem je težko zadel srednje hrvaške sloje, saj sploh ne more odgovorjati njihovi gospodarski strukturi. Centralizem je politični sistem veleburžoazije in samo elastična administracija lahko vsaj do neke meje ublaži njegove slabše lastnosti. Neizogibna je bila reakcija na to. Močni srednji sloji so se borili za svoj obstoj in v tem znatno tiči hrvaško vprašanje, in sicer še toliko bolj, ker se skriva za njim boj vseh prečanskih krajev za njihov gospodarski obstoj; a garancijo za zavarovanje tega obstoja vidijo ti kraji v pravilnem reševanju političnih odno-

šajev, oziroma v vzpostavitvi političnega ravnotežja. Resnica je, da so srednji sloji (slabe štejejo tudi kmetijske posestnike) danes po številu najmočnejša socialna skupina na Hrvaškem in v Vojvodini, in zato imajo pravico, da rešitev svoje gospodarske in politične eksistence zahtevajo v tisti obliki, ki najbolj odgovarja njihovim interesom.

Kakšno je stališče delavskega razreda napram temu razmerju? — Naš delavski razred številčno ni močan, vendar bi po svojem položaju v produkcijskem procesu mogel imeti mnogo važnejšo vlogo, kakor jo ima. Ne samo v političnem, temveč tudi v družabnem življenju bi mogel biti pomemben faktor. To pa ni iz dveh razlogov: radi svoje razcepjenosti v cel niz frakcij, ki se s čudovito vztrajnostjo pobijajo med seboj, in radi svoje socialne strukture. Največji del naših delavcev se rekrutira iz obubožanih srednjih slojev v mestu in na deželi; a ta človeški material popolnoma obvladajo tradicije njegove prejšnje družabne sredine in miselno je še zaprt v svoj prejšnji življenjski krog. Delavsko gibanje s svojo razredno ideologijo še nima zanj privlačnosti, a dobro organizirana propaganda konservativnih krogov je še vedno v stanju, da zaustavlja in ovira njegovo orientacijo v razredno fronto.

Ena velika napaka je znatno oslabilo prodorno moč razrednega delavskega gibanja, čigar nosilke so pri nas strokovne organizacije delavcev in nameščencev; to je vera v ekonomsko avtomatičnost. Po tem naziranju mora delavec neizogibno, radi samega gospodarskega boja priti do razredne zavezi. Tako gledanje je ustvarilo neke vrste fatalizem in onemogočilo potrebno aktivnost v pridobivanju množice, posebno indiferentnih. Slabe strani takega pojmovanja so se pokazale takoj, ko se je formiralo hrvaško narodno gibanje, posebno ko se je aktiviral Hrvatski Radnički Savez (H. R. S.). Formiranje hrvaškega gibanja pod hrvaško seljačko stranko je imelo razumljivo namen, da zbere vse sloje hrvaškega naroda, pa zato seveda niso izpustili hrvaških delavcev, ki so v nekaterih predelih Hrvatske pomembni po svojem številu. Ni jim bilo težko dobiti te delavce; ti delavci so večinoma daleč od razredne zavezi in popolnoma vezani na svojo prejšnjo življenjsko sredino; poleg tega je precejšnja neaktivnost delavskega razrednega gibanja pustila te množice ob strani.

Usoden je predsodek, da se mora delavec že po svojem položaju v produkcijskem procesu razredno opredeliti. Sam razred, ki mu nekdo po svojem materialnem položaju pripada, ga še ne napravi za borca! Seveda morejo življenjske

izkušnje pospešiti njegovo dozorevanje, toda pravilno to ni. Kakor vsaka družabna skupina, tako tudi delavec reagira na vse odnose v družbi: politična vzgoja mu omogoča, da pravilno oceni svoje doživljanje; a tam, kjer politične vzgoje ni, je delavec sprejemljiv za vsako, pa še tako protirazredno idejo.

Nekateri so prepričani, da bodo gospodarske akcije morale delavce v HRS-u privedi do razrednega spoznanja. To je velika zabloda. V mnogo večini želja že desetletja obstoje delavske organizacije (n. pr. katoliške), ki so tudi bojevale ogorčene boje za zboljšanje življenjskih in delovnih pogojev za svoje delavce, pa ni prišlo med njimi do razrednega spoznanja.

Ako bi delavsko gibanje pri nas hotelo zavzeti mesto ki mu pripada, potem je edino jamstvo za njegovo uspešno delovanje v izgradnji in aktiviranju najpozitivnejših odlik socializma: v boju za človečanstvo, svobodo, demokracijo, socialno pravičnost in osebno nedotakljivost. Toda deloma opažamo prav nasprotno: del delavskega gibanja misli, da je danes potrebno, da se danes likvidira lastna ideologija, ker upa, da bo na ta način zajel množice. Taka taktika utegne postati usodepolna. Delavsko gibanje nima, niti ne more imeti nič proti hrvaškemu narodnemu gibanju toda ohraniti mora svojo popolno idejno neodvisnost in svojo organizacijsko samostojnost — ker v tem je vsa njegova moč.

Položaj delavcev v HRS-u ni zavirljivo vreden: po eni strani hočejo ostati v najtesnejši zvezi s hrvaškim narodnim gibanjem, a istočasno žele potom svoje stanovske organizacije zboljšati svoje življenjske pogoje. Antikapitalizem hrvaških delavcev je lahko našel podporo v hrvaškem narodnem gibanju dotlej, dokler so ga stvarno nosili srednji sloji, ki so tudi protikapitalistično razpoloženi; toda danes se že opaža v tem gibanju močan vpliv kapitala, posvetelega in cerkvenega veleposestništva, ki reže nove značilne črte v družabni profit tega gibanja. Veleburžoazija je jasno spregledala polom svoje še nedavne gospodarske in politične intransigentnosti in se spretno uvrstila v hrvaško narodno gibanje, v katerem danes ni brez vpliva. Vpliv te buržoazije se že jasno vidi v gibanjih, ki jih je v zadnjem času vodil HRS. To dejstvo omogoča, oziroma lajša možnost, da idejno osvobodimo hrvaške delavce; toda to

bo imelo pomembnejše rezultate šele potem ko se reši hrvaško vprašanje in ko bo razredno delavsko gibanje okreplilo svojo aktivnost v določeno idejno smer.

Toda obstoji še ena možnost: fašiziranje srednjih slojev. Tu di pri nas imajo kapitalistični krogi interes na fašizmu in tega ne bodo opustili, samo da se jim ponudi prilika. Vprašanje je, če so demokratični elementi v narodnem gibanju dovolj močni, da se upro temu poskusom. Kajti ne smemo izgubiti izpred oči dejstva, da so srednji sloji po svoji socialni strukturi sprejemljivi za fašistično ideologijo in da zna velekapital v polni meri izkoristiti to sprejemljivost. Pri tem je treba vedeti, da je najmočnejši nasprotnik fašizma močno delavsko gibanje, ki s svojo aktivnostjo lahko sugestivno vpliva tudi na srednje sloje.

Delavski razred je že po svojem socialnem značaju in po svojem gospodarskem položaju konstruktiven faktor; toda nikdar ne sme zapustiti svojih osnovnih ideoloških smernic radi kakršnihkoli začasnih političnih računov. Eden od predpogojev njegovega normalnega razvoja je vsekakor, da se reši hrvaško vprašanje v okviru Jugoslavije. Pri rešitvi tega vprašanja mora in mora sodelovati v okviru svojih ideoloških načel in svoje aktivnosti, ker samo tako more ohraniti svoj značaj in svoje odlike. Internacionalizem razrednega delavskega gibanja ni profinancionalen; toda njegov internacionalizem je v isti meri zgodovinska funkcija proletariata, kakor je nacionalizem zgodovinska funkcija buržoazije. Od primitivnih barbarskih krdel do pojma človečanstva se dviga zavest o socialni pripadnosti človeka na vedno višje in širše kroge skupnosti. Pozitivnost marksističnega internacionalizma je ocenil Masaryk, ko je s prstom pokazal na blagovtvo misljo, ki jo je ta ideja izvršila v Rusiji z njenimi številnimi narodnostmi. Tudi v naši sredini bi mogel ublažiti in vzeti ostrino narodnostnim bojem. Privlačna moč delavskega razreda povsod na svetu je ležala v njegovem aktivizmu, v njegovi pripravljenosti in budni volji, da prenese tudi največje žrtve za dosego znosnih odnošajev med ljudmi in narodi.

Točke, ki so jih predvajali Rdeči sokolčki, je režirala sodružica Mrs. A. Žagar jako uspešno.

Zaključna točka je bila farsa v enem dejanju "V nedeljo zjutraj". Nastopila sta v nji Mary Hrovatin in Frank Pezdur.

Ves spored je bil predvajan v zadovoljstvo navzočih in le škoda, da ni bila dvorana bolj napolnjena. Igro je režiral M. Judnič. On in ostali člani dramskega odseka SND so poskrbeli, da smo bili deležni resnično dobrega duševnega užitka.

jasnil razprave in sklepe. Tu omenjam le program, ki je bil predvajan na popoldanski prireditvi. Waukegančani — in morda je pravilno, da rečemo tudi Northikažani — so ga izvršili zelo povoljno. Pretežni del sporeda je predvajala mladina. Ze v prvi točki je nastopila izključno mladina — Red Falcons. Zapeli so Internacionalno. L. Miller je deklamiral Molekovo "In Bog je rekel". Nastopil je s par skladbami pevski zbor Slovenskega narodnega doma pod vodstvom Paul Siflerja, bilo je na sporedu več drugih točk, v katerih so nastopili domači waukeganški talenti, par jako ljubkih pesmi sta zapeli dve Mrs. Puncerjevi iz Milwaukeeja, oziroma West Allisa — oznanjevalec Martin Judnič jih je imenoval enostavno "Dve Puncerjevi Ančki". Peli sta živo in ubrano — in udeležencem je bilo žal, ker se nikakor nista hoteli odzvati aplavzu z dodatno pesmijo. Stvar je pojasnil Martin Judnič. Spremljevalec Paul Sifler je moral namreč nemudoma odpotovati na drugo prireditev nekam blizu Chicaga in je odhitel čim so bile odpete točke, ki jih je on vodil, oziroma spremljal.

Udeležba je bila manjša kot na prvomajskih prireditvah tega kluba prejšnja leta. Samo enkrat prej jih je bilo baje manj kakor sedaj. Vzrok mameleu obisku je bil prejkone ta, da klub ni prodajal vstopnic v naprej kakor jih je doslej za vsako svojo prireditev. Ako bi jih izdal, bi jih lahko člani in članice razpečali že na "Savinem" koncertu pred par tedni najmanj poldrug sto in nekaj na drugih prireditvah slovenskih organizacij.

Po končanem sporedu se je razvila v spodnji dvorani prijetna plesna in prosta zabava.

Poročevalec.

Problemi zadruge in spori

Cleveland, O. — Jos. Siskovich odgovarja v Prosveti z dne 22. aprila na moje dopise in tolmači kako in kaj. Kmalu bomo obhajali 25-letnico naše zadruge in v vseh teh letih nismo imeli zaradi poslovdnje nobenega posebnega prerokanja. Zdaj pa govorimo o legalnostih, o upravičenosti in neupravičenosti za pripadanje uslužbenecv v direktorij in take reči.

V svoji resoluciji, ki sem jo opisal že enkrat prej, sem predlagal, da bi bilo za zadrugo koristno, ako uposli hčere ali sinove upnikov, ki bi nekaj od svoje plače puščali zadrugi na račun dolga za kupljeno blago, ki so ga jemali v letih krize. Mislim sem dekleta in fante, ne pa mladoletne otroke, kakor bi čitatelj lahko sklepal iz Siskovičevega dopisa, da sem trdil jaz. Pravila zadruge kakršna so so v veljavi od 1. jan. 1932 in še niso bila spremenjena. Niti niso dobila nikakih dodatkov. Moje mnenje je, da bi moral vsakdo, ki dobi službo poslovdnje v zadrugi, odstopiti iz direktorija v svrhu boljše zaupanja, kritike in kontrole.

Res, da po zakonu ima vsak delničar pravico kandidirati v direktorij in obenem vprašati za službo v zadrugi, ampak če bi nam bilo za čimveč zunanje kontrole, bi rekli, da naj bodo nameščenci le nameščenci, ne pa tudi gospodarji ob enem in vodilna moč v direktoriju. Piše tudi o nadzornem odboru in tu

Prvomajsko slavlje kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Na prvomajskem slavlju kluba št. 1 prošlo soboto v dvorani SNPJ je bil predvajan zelo pester spored. Prišel se je šele okrog 9. ure zvečer. Otvoril ga je Chas. Pogorelec z govorom o pomenu našega mednarodnega delavskega praznika. Nato je nastopil pod vodstvom direktorice Ann Beniger klubov mladinskega odseka Red Falcons v pesmih in zbornih deklamacijah. Mali Bobby Krek je zapel "Spring Song About a Robin", Elsie Krek in Josephine Pluth pa sta igrali na harmonike. Angela Zaitz je deklamirala Katke Zupančičeve "Kdaj?", ki je priobčena v letošnjem Ameriškem družinskem koledarju. Mimi in Marja Omaha sta zapeli v duetu dve pesni. Spremljala ju je na klavir Mary Mulla. Angleški odsek kluba št. 1

je vzpizoril sliko iz stavkovnega boja. Vloge so imeli Frank Sodnik, Joseph Drasler, Oscar Godina, Al Rak, Jack Groser, Edward Leben, Alice Artach in Bobby Krek. Režiserka je bila Alice Artach.

Spored je zaključil pevski zbor "Sava", ki je zapel I. pl. Zajčevu "Slava delavstvu" in J. Straussovo "Ob lepi, modri Donavi".

Govorniki so bili poleg Ch. Pogorelea Donald J. Lotrich, Joseph Drasler in Frank Zaitz.

Seja eksekutive JSZ

V petek 7. maja zvečer se bo vršila v Slovenskem del. centru redna seja eksekutive in drugih odborov JSZ.

RIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

MAJ
DETROIT, MICH. — Koncertna prireditev zbora "Svoboda" v nedeljo 9. maja v Slovenskem delavskem domu.

CLEVELAND, O. — Shod pod auspicio klubov JSZ v četrtek 20. maja v SND na St. Clair Ave.

CLEVELAND, O. — V ponedeljek 24. maja diskuzija o mladinskem gibanju med ameriškiimi Slovenci v Seholki dvorani SND, St. Clair Ave.

BLAINE, O. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 30. maja v dvorani društva SNPJ.

JUNIJ
CLEVELAND, O. — Skupni piknik soc. pevskega zbora "Zarja" in kluba št. 27 JSZ v nedeljo 20. junija na Pintarjevih farmi.

JULIJ
MOON RUN, PA. — Piknik kluba št. 175 v nedeljo 11. julija na Portmans Grove.

AVGUST
MOON RUN, PA. — Piknik v prid Konference JSZ in P. M. v nedeljo 1. avgusta.

OKTOBER
CHICAGO, ILL. — Dramska prireditev kluba št. 1 JSZ v nedeljo 17. oktobra.

NOVEMBER
CHICAGO, ILL. — V nedeljo 21. novembra koncert soc. pevskega zbora "Sava" v dvorani SNPJ.

DECEMBER
CHICAGO, ILL. — Dne 31. decembra Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v dvorani SNPJ.

1938.
CHICAGO, v nedeljo 13. februara dramska predstava.
CHICAGO, v nedeljo 10. aprila koncert "Save".
CHICAGO, v nedeljo 1. maja prvomajsko slavlje.

(Tajnike klubov in kulturne odseke klubov ter tajnike konferenc prosimo, da nam sporoče vse svoje prireditve za uravnotežje v to kolono in da nam pošljejo popravke, ako so podatki o prireditvah napačno zabeleženi.)

NASILSTVA V STAVKAH V CALIFORNIJI

Na sliki na desni je 79-letni Charles Cline, ki je bil v bojih med stavkajočimi poljedelskimi delavci in "vigilanti" na farmi v Stocktonu, Calif., ustreljen. Na levi je reporter, ki vodi teško ranjenega starca z bojišča. Malo kje so boji proti delavcem bolj nasilni kot ravno v stavkah v Californiji.

PEVSKI ZBOR SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA Waukegan, Ill.

priređi
V NEDELJO 9. MAJA V S. N. D. POMLADANSKO PEVSKO SLAVNOST

SODELUJEJO SLEDECI ZBORI:
"NAPREJ", Milwaukee, Wis.; "FRANCE PRESEREN" in "SAVA", Chicago, Ill., ter pevsko in dram. društvo "SOČA", La Salle, Ill.

ZACETEK OB 2:30 POP. (Novi čas.)
Po programu ples v zgornji in spodnji dvorani.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1354
Prijetna in okusna domača jedila.
Cene zmerno. Postrežba točna.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Gradivo v Proletarcu je šola za delavce.

Rockwell 9613 Seeley 8120
Betsy Ross restavracije
ERNEST M. SCOTT, lastnik
Fina, sveža jedila. Zmerne cene.
3706 Ogden Ave. Chicago, Ill.
1859 W. Madison St.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNIM JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZAMORSKI "BOG" V HARLEMU V SKRIPCIH

"Father Divine v New Yorku je "čudodelnik" in "bog". Vsa tako misli tisoče zamorcev v newyorškem zamorskem predelu Harlem. Nedavno pa je prišel "father" Divine v navzkrižje z oblastmi in policija ga je aretirala. Takoj se je zbrala množica tisočev in sila ved...

OUR FALCON CORNER Activities from Week to Week

The Falcon Exhibit is now something of the past. It was a great success and every one present had an enjoyable time. Nearly everything that was on exhibit, which consisted of articles made by the Falcon, was sold to our visitors. Every piece of Elaine Turpin's art work was also sold. All of the Falcons wish to thank all those who were present and helped make our exhibit a success.

Last Saturday the workers of the world celebrated May Day, the workers' holiday. The Falcons are with them in one hundred per cent in their fight for shorter hours and decent working conditions.

Our poem for this week is from the Falcon Call. It is entitled, "Join the Fascists and Don't Think." What are those funny little men in shirts as black as ink? They call them Fascists, foolish boys, you see they do not think. But do they never think at all, whatever people say? Oh! no, no, no, they do not think, that is the Fascist way. Why are they put in fancy dress a dress that no one likes?

Oh! that's because of dirty work, they're kept for breaking strikes. But can you tell me why on earth they do such silly things? Oh, that's because it benefits the men who pull the strings.

In our next column we will announce the winners of our Jimmie Higgins Contest which ended a week ago.

Our Falcons, Elsie Krek. You've probably already heard of her through her fine accordion playing. Together with Josephine Pluth, she has played on many programs. She has taken part in almost every Falcon affair. She also has a talented brother, Bobby, who can sing very well.

The Falcons helped present a fine program on May first. They presented three numbers: The March of the Workers, The Falcon Song, and a recitation entitled, To Labor.

That will be all for this week, more next week.

Friendship! Ernest Dresnar, Falcon Editor.

ANGELO CERKVENIK: "DVOJNIK" ZGODBA VOJNEGA UJETNIKA

Nadaljevanje.) — Ti se je porogal graščak, tebe bomo sploh pognali v gozd! Za drugam tako in tako nisi. Ti boš gospoda profesorja peljala do vzožja Babje gore, da se ne bo kazal na postaji in po železnici. Pojutrišnjem ob kakšnih treh bosta lahko že odrinila od tod. Če bosta dobro priganjala, bosta opoldne že pod vzožjem porgorja, ob kakšnih dveh ali treh popoldne pa že pod samo Babjo goro. — Pa prtljaga, ljubi moj očka? — Vso prtljago pustita pri oskrbniku v vasi; bo že počasi in neopazno vse znesel v kočvo. — Ali je oskrbnik zanesljiv človek? je poizvedovala Hela. — Dvakrat zanesljiv! Prvič je Čeh, drugič je moj oskrbnik. — Hela si je mislila: tudi Vondrček je Čeh. — Hvala lepa, gospod Schacher! Ne bi želela, da bi kdaj potrebovali kakšne protiusluge, a če boste kdaj česa potrebovali, vam bom iz vsega srca rada ustregla, če bom le mogla. Berenini je graščaku samo stisnil roko. Schacher je bil ponosen, je vse prav dobro razumel ter mu je bilo težko. — Težko vas bom pogrešal. Kadar mi bo dolgčas, jo bom mahnil na Babjo goro. Se ne kaj vam moram povedati. Kmalu bi bil pozabil. Kakšnih dvajset minut od naše kočve proti vzhodu je pod samim gricem nemška meja. Prav zato sem vam predlagal to kočvo. Če vam bo kdaj trda predla, če vas bo izvohal kakšen policijski pes, boste lahko skočili čez mejo. Nemci vsa bodo k večjemu internirali. V Spandenau pod mejo imam dobrega prijatelja, župana, ki je, seve, gotovo patriot, a kadar gre za usluge, rad pogleda skozi prste. Prejemali bi preživnino ter bi bili več ali manj svobodni. Če bi bilo potrebno, bi potem dopovedali tudi vojaškim oblastem, da se je zgodila v Avstriji takšna in takšna usodna poptota. V najhujšem primeru bi vas potem poslali v kakšen tabor italijanskih ujetnikov. — Torej pojutrišnjem! Segli so si v roke ter se poslovili. Prihodnji dan ob osmih zjutraj se je odpeljala Hela. Slovo je bilo nepopisno težko. Ali se bosta še kdaj videla? Dobro je vedela, v kakšni nevarnosti nenehoma živi Berenini. Vsek trenotek ga utegnejo ukleniti ter dovesti v Trento. Na kakšno milost ni mogel upati. Predlagal ji je, naj bi poskušala najti nekoliko italijanskih ujetnikov, ki ga poznajo. Ti naj bi potrdili, da je Berenini zares Berenini, ne pa Franceschini. — Iluzije, Emilio moj! Naj ti povem, kakšno strahoto sem doživela pred dobrima dvema mesecema. V Trento so pripeljali okrog tristo italijanskih ujetnikov. Na dvorišču cesarskih strelcev so jih zvrstili v kare. Sredi kareja je stalo nekoliko avstrijskih častnikov, med njimi komandant armade in neki polkovnik. Komandant armade je vprašal polkovnika: — Ali so lačni? — Kakor psi, ekscelencia! Dva dni niso dobili niti mrvice kruha. Armadni poveljnik se je obrnil k ujetnikom: — Poglejte, tam je tristo hlebcev kruha! Pokazal je na dva voza, ki sta bila naložena s kruhom. — Ta kruh je za vas. Ujetnikom so se cedile sline, kakor lačnim psom. — Za vas, je še enkrat podudril. Toda ne za vse! Med vami je nekaj ujetnikov, ki niso Italijani. Med vami so tudi avstrijski prebežniki, Čehi. Čehi naj stopijo naprej! Mlad avditor je prevajal ge-

Rdeča organizacija, Bog in hudič

Med ujetniki jih je bilo še nekoliko, ki niso še dobili nobene salame. Kakšnih deset takšnih je še bilo. — Kdar stopi eden izmed te poslednje deseterice pred generala ter s prstom pokaže na nekega ujetnika: — Tudi ta je Čeh... — Saj ni res! je zarjul obdolženec. — Saj ni res, so pritrdili vsi ostali. — Res je, skrivajo ga, Čeh je. Obdolženec je jokal, kakor da ga je nekaj obsedlo. H, generalu je stopil neki Čeh. — Ta mož se piše Amendola ter ni Čeh. Dajte tistemu človeku salamo in kruh. Oboje si je "pošteno" zaslužil. General se je stresel. Smeh mu je izginil z ustnic. — Nečloveško, strašno! je zasepetal. Berenini se je prijel za glavo. — Za hlebec kruha, za kos mesa! Ali je mogoče! Ali je mogoče verjeti še v človeško misel, v razum, v boga? — Pozabil si, Emilio, da je kos kruha in kos mesa ustvaril i razum i misel. — Ali ti morem verjeti, Hela, ali se je res zgodilo? — Resnično, zgodilo se je letos sredi marca ob petih popoldne. — To je tako strašno podlo in nečloveško. (Dalje prihodnjič.)

Francova blokada raztrgana

Po daljšem cincaju in odlaganju angleške vlade in torijskih voditeljev, ki bi rajši videli, da zmagajo španski fašisti kot demokratska legalna vlada, so končno štirje angleški parniki naloženi z živili prodrli skozi uporiško blokado v Biskajskem zalivu. Na parnikih je bilo za šeststo tisoč ton živil in drugih potrebščin. Svoje tovore so razložili v pristanišču in tako pomagali ogroženemu mestu Bilbaoju, kateremu je pretilo pomanjkanje. — Kako sta se z župnikom končno pobotala, poročilo ne pove, a očitno delavka svoje "rdeče" organizacije ni zapustila, ker je v istem poročilu apel na župnika, da naj pusti delavce v miru in posvarjeni so bili tudi drugi Bog. Sedaj se odloči — ali se odpoveš Bogu in boš še naprej služila hudiču." Delavka mu je korajžno povedala, da ona v organizaciji ne vidi nič slabega, da je rdeča organizacija tista, ki se bori za boljši kos kruha. Nato je župnik začel z dolgo storijo o preganjanju duhovnikov v Španiji in Rusiji itd. Ker ga ni hotela poslušati, mu je izjavila: "Ne zapustim rdeče organizacije, pa četudi me iz katoliške cerkve izbrisate. Saj hodim v cerkev, kaj pa še hočete!"

Kako sta se z župnikom končno pobotala, poročilo ne pove, a očitno delavka svoje "rdeče" organizacije ni zapustila, ker je v istem poročilu apel na župnika, da naj pusti delavce v miru in posvarjeni so bili tudi drugi Bog. Sedaj se odloči — ali se odpoveš Bogu in boš še naprej služila hudiču." Delavka mu je korajžno povedala, da ona v organizaciji ne vidi nič slabega, da je rdeča organizacija tista, ki se bori za boljši kos kruha. Nato je župnik začel z dolgo storijo o preganjanju duhovnikov v Španiji in Rusiji itd. Ker ga ni hotela poslušati, mu je izjavila: "Ne zapustim rdeče organizacije, pa četudi me iz katoliške cerkve izbrisate. Saj hodim v cerkev, kaj pa še hočete!"

Boj med trockijevci in protitrockijevci zanešen v ameriško socialistično stranko

Enest Erbert, predsednik YPSL (mladinske socialistične lige v Zd. državah) je bil lani na potovanju v Španiji. Ko se je vrnil v to deželo, so ga komunisti dolžili, da je deloval tam za trockiste in se zgolj z njimi pajdašil, dočim Erbert trdi, da je deloval edino v korist gibanja, kakršnega zastopa španska lojalistična vlada. Nedavno je prišla v to deželo deputacija mladinske socialistične lige iz Španije. V Chicagu ji je bil prirejen počastni banquet, ki so ga aranžirali komunisti, toda pod imenom nestrankarske firme. Povabili so tudi Erberta. Posadili so ga v ospredje omizja med ostale govornike in častne goste. Ko pa je prišla v dvorano španska mladinska deputacija, je njen predstavnik izjavil, da ne bodo sedeli pri isti mizi kakor "izdajalec" Erbert. Trdil je, da Erbert deluje proti španski vladi. Slednji je bil kajpada presenečen nad takim "magnetrovom" svojih ameriških komunističnih prijateljev, katerim je pred par leti v marsičem veliko pomagal, in izjavil, da nihče izmed članov španske delegacije ne zna angleško, torej niso mogli čitati njegovih člankov o Španiji, pač pa je očitno, da verujejo le kar jim je bilo sporočeno od nasprotnikov YPSL. Nato se je odstranil, a še pred njim se je demonstrativno odstranila tudi španska delegacija.

Ernest Erbert je že parkrat govoril na sejah kluba št. 1. Je mlad, sposoben človek, toda v sedanjem konfliktu med komunisti se je nagrnil k trockijevcem, pa so mu komunisti zaigrali tak neprijeten komad. Po prej opisanem incidentu je Erbert napisal dolgo izjavo, v kateri od španske delegacije zahteva dokazov za njene trditve proti njemu, in prav tako jih zahteva od vseh drugih, ki so proti njemu naščuvali špansko mladinsko delegacijo.

Stavka v čevljarstvih tovarnah

V Lewistonu, Me., so izbruhnili resni nemiri, ko je bil aretirani delavski organizator Powers Hapgood, ki je vodil organizatorčno kampanjo med čevljarstvom delavci. Aretiranih je bilo tudi več drugih voditeljev od CIO na obtožbo, da so "hujskali k nemiru" v čevljarstvi. Sodišče je izdalo injunkcijo proti stavkarjem in proti piketiranju. Zvezni direktor delavskega razsodišča je posegel vmes in odredil preiskavo.

Za demokratični blok v Jugoslaviji

"Delavska Politika" poroča, da se je dne 15. aprila vršila v Beogradu predkonferenca srbskih demokratičnih voditeljev, ki so v opoziciji proti sedanemu režimu. Posvetovali so se o možnostih in potrebi združenja vseh ljubiteljev svobode v blok demokracije. Omenjeni list dostavlja k temu: "Nujnosti združenja demokratičnih sil v Jugoslaviji danes pač nihče ne more ugovarjati, kdor želi, da se v nji zopet prične javno življenje, ki ščiti pojme in združuje duhovne sile naroda. Demokracija pa je zahteva vseh državljanov. Zato je sodelovanje demokracije cele države predpogoj za popolno borbo in povoljni uspeh."

Protizidovske gonje

Nacijska Nemčija je danes na prvem mestu v gonji proti židom, kjer so izgubili vse pravice. Nemški fašisti sistematično in v imenu države preganjajo Jude. Medtem pa se dogajajo periodični pogromi proti Judom tudi v drugih državah, ki so napol diktatorske, predvsem na Poljskem. Sedaj so Poljaki pričeli posnemati nacijsko Nemčijo v tem, da odkreajo židovstvo v raznih strankah, posebno pa v vladni stranki, ki mečno diši po fašizmu. To je obnememno indirektno napad na poljske žide, kajti s tem se jim bo odvzela tudi volilna pravica. Židovske organizacije širom sveta protestirajo in zahtevajo, da se preneha s protizidovskimi gonjami na Poljskem. Koliko boho ti protesti izdali, je težko reči.

Tatovi obiskali Matekoviča, ko je bil na svatbi

Gowanda, N. Y. — Ko sta bila John Matekovič in njegova soproga v soboto 24. aprila na ženitovanjskem slavju njegove prijateljice, je prišel v njegovo stan nepovabljen gost, ali morda celo več gostov, ki so si kar sami postregli in mu odnesli \$150 njegovega in družtvenega denarja, dve srcaji in dve električni britvi. Matekovič je obvestil policijo, ki je začela takoj iskati storilce. Tak obisk je imel Matekovič že drugič v petih letih. V prvem slučaju je policija tatu prišla še predno je mogel uteci iz hiše. — Poročevalec.

"Sales tax" ostane

Illinoiski senat je sklenil s 35. proti 5. glasovom, da se prodajni davek pobira naprej do februarja prihodnje leto. Potem bo kajpada podaljšan za nadaljnje leto.

JELKA VUK: Dobro jutro

Kot rubin tam na vzhodu, ves rdeči vzhaja zarja iz temin, — — — Kar iz nje, glej, potepin skotil je — in prek planin, gozdov, travnikov, dolin, — sončni žarek plameneci, vse buče iz sna globin, "dobro jutro" jim želeči — je pogal me iz perin ... Zdajci sonce je razilo zlate žarke po livadi, v rosi biserni umilo cvetke, travo poljubilo, obrasilo jo z dragulji, da je bi-la kak v paradi. Jaz tja k cvetkam sem stopila, biserjev se dotaknila, prste z njimi orosila, čelo z vencem si ovila, se koketno nasmehnila sončku — in mu govorila: Bodi zdrav, moj potepin, žarek sončni, plameneci! "Dobro jutro" ti želim. —

Zahvala in obvestilo S tužnim spominom in žalostnim srcem naj bo sporočeno našim prijateljem in znanecem, da je bila po usodnem zakonu matere narave poklicana v brezobrezno veselje naša vzljubljena, ljubezniva in draga hčerka Eleanor Olga Colaric ki je po dolgem času hirajočega življenja vesed mučne bolezni zaprla utrajene oči: Rojena 12. junija 1928., umrla 11. marca 1937., pokopana 15. marca 1937., na Highland Park pokopališču. Naj nam bo dopuščeno, da smemo izraziti v naši tih, toda neizmerni žalosti, želje in besede, ki so namenjene vsem onim, ki so prinesli toliko uteh in sozolja v našo hišo. Vsem, ki ste izrekli mehko in toplo besedo v znak sozolja, vsem, ki ste stali v pomoč v dnevnih duševnega trpljenja, vsem, ki ste obložili počivajoče truplo s cvetkami, evtelicami, rožami in venci, vsem, ki ste sočutno in prijateljsko počastili spomin umrle, vsem, ki ste jo spremili do zadnjega počivališča: prav vsem izrekamo našo globoko in prirčno zahvalo za naša smaritanska dela. Izraz naglašujočega priznanja naj izročemo mladinskemu povzkeru odelku socialistične "Zarje", ki je hčerki zapel žalostinke na poslednji postaji njenega življenjskega nehanja. Ti, nepozabljena in globoko v naš spomin zapisana hčerka, snivaj in spanekaj sladko. Naj gorke spominadansko sonce in mehke južne snipece razrahljajo zemljico nad Teboj, da porastejo Tvoj grob sočne in ljubke cvetlice, ki so bile kraljice Tvojega mladostnega srca. Tvoj spomin pozdravljajo naše teške misli, Tvoja slika naj nadomestuje Tvojo drago navzočnost med nami, Tvoje besede naj prihajajo v sladkih odmevih v tihih in praznih večerih. Naj brezčasno soglasje brezobreznega veselja spoji Tvoje telesne ostanke z deli Narave, iz katerih si prišla. CLEVELAND, OHIO, MESECA MARCA 1937. ZALUJOCI: Anton in Zofija Colaric, stariši; Benjamin in Sophie, brat in sestra.

DR. F. PAULICH ZOBOZDRAVNIK Ordinar vsak dan raze nsrede od 9. zjutraj do 9. zvečer. V nedeljo po dogovoru. PHONE: CICERO 610 2125 SO. 52ND STREET CICERO, ILL. Listen to the Yugoslav Radio Hour of PALANDECH'S TRAVEL BUREAU AND FOREIGN EXCHANGE Station WWAE. Every Sunday 1 to 2 536 S. Clark St., Chicago. — Har. 3006

BARETINCIC & SON Tel. 1475 POGREBNI ZAVOD 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Milwaukee Leader Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece. Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Commandments for Industry

"Zion's Herald," oldest of Methodist publications—it was established in January, 1823—in its Easter issue, prints the following "Ten Commandments for Industry":

1. Thou shalt not exploit women and children.
2. Thou shalt not deny the laborer's right to more than a mere "living wage."
3. Thou shalt not make a machine out of him.
4. Thou shalt not impair his health and steal his prospects in life by forcing upon him long hours and unhealthful working conditions.
5. Thou shalt not spy upon him, or bear false witness against him.
6. Thou shalt not suddenly throw him out of work through the "shutdown" or "lockout," and then wash thy hands of all responsibility for him. Neither shalt thou be unmindful of the helplessness of his old age.
7. Thou shalt not decide critical issues in industry solely from the angle of money-making.

8. Thou shalt not employ high-priced legal talent to find a way to "beat the law" whilst thou holdest up thy hands in holy horror over the "sit-down strike."

9. Thou shalt cease looking at labor from the master-slave point of view, and begin to regard industry as a stewardship for the common good.

10. Thou shalt love thy Brother with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy strength, and with all thy mind; and thy neighbor as thyself.

To this we would add an eleventh commandment: Thou shalt not interfere in any way with the right of thy employes to join the union of their choice, to the end that they may enjoy all the blessings of collective bargaining.

And a twelfth: Thou shalt not interfere with the socialization of the industries, to the end that poverty may be abolished and universal prosperity may abound.

CATHOLICS AND THE NEXT WAR

A special peace number has been issued by "Blackfriars," the monthly review of the English Dominicans. That magazine exercises a great influence on Catholic intellectuals. This issue contains some interesting reflections on the Catholic attitude toward war and war preparations which are worth quoting:

The problem of conscientious objection continues to trouble many Catholic consciences. In the event of the failure of Catholic, and other, endeavors to avert another international war, what is a Catholic to do? Following on Mr. Watkin's plea for conscientious objection, referred to last month, comes "Catholics Can't (Mayn't) Fight," in a lively new American periodical, "The Catholic Student" of New York. The drift is indicated by the subtitle: "They can if they find a just war, which is as likely as Mussolini retiring to a farm in Abyssinia." The case for the intrinsic immorality of modern warfare and the consequent immorality of participation is convincingly set forth.

The Pope (as well as many theologians, firmly supported by our own reason) has condemned in advance the next Great War as a murder and

suicide. To what extent, it is being asked, is it permissible to cooperate in such an act? Can the presumption which, admittedly, can normally be claimed in favor of civil authority be held still to stand in view of these denunciations by moral and religious authority? Must we not rather conclude that the presumption is that the next big international war will be an immoral one?

Father Gillis, quoted by the "Catholic Student," has well said: "Whoever acts against his conscience commits sin. Conscience would probably put an end to all war if it were given its rights. But when war arrives, or even rumors of war, the first thing that is killed is conscience. And there is the supreme tragedy and crime of war, not the killing of the enemy, but the killing of the conscience."

Theologians will do a service if they can explain how Catholics may join in the next war without objective sin. But they should beware lest, by shirking the real issue, they arouse the suspicion of doing its work of killing conscience in advance of it.

—Nofrontier News Service.

10,000,000 HOURS OF FREE LABOR

Government reports are usually dry and uninteresting. One would almost be persuaded that department reports are deliberately made as uninteresting as possible to discourage general reading. But once in a while a report goes into the hopper which does not eventually land in the waste basket.

Some weeks ago the civil service commission in Washington released a report that had some significance to labor.

During the last six months of 1936 federal employes worked from 10 to 14 million hours overtime for which they did not receive a penny of compensation. Uncle Sam saved between \$7,700,000 and \$10,269,000 as a result of this "economy."

COST OF LIVING GOING UP

The cost of living of wage earners rose sharply 0.8 per cent from February to March in consequence of increases in the cost of each major group of expenditures except coal, the National Industrial Conference Board, employers' group, estimates. Living costs in March, 1937, were 5.6 per cent higher than a year ago, and 22.6 per cent higher than in April 1933, the low point of the depression.

Do You Know That

In China the use to which a building is put is not indicated by its design but by the color of the tiles used for the roof etc. Green indicates an official place, yellow a commercial place and brown a place where people live.

Our federal prison population is now over 15,250.

Each piece of paper money made by the Bureau of Engraving and Printing costs Uncle Sam around six mills, and that for the same amount he can turn out 100 postage stamps.

The report revealed that the bulk of the overtime was performed by the lower-paid groups of government employes.

A lot of critics delight in referring to government workers as, "lazy" and indifferent to their responsibilities, and organizations like the Liberty League, the United States Chamber of Commerce, the National Association of Manufacturers and the American Bankers' Assn. are always ready and willing to send lobbyists to congress to oppose any general wage increase for civil service employes.

But can anyone imagine the board of directors of General Motors, the New York Life Insurance Co. or the Big Four tobacco trust giving 10 million hours of service to their jobs without a squawk for pay? Minnesota Union Advocate.

FREEDOM

Men! whose boast it is that ye Come of fathers brave and free, If there breathe on earth a slave, Are ye truly free and brave? If ye do not feel the chain, When it works a brother's pain, Are ye not base slaves indeed, Slaves unworthy to be freed?

Women! Who shall one day bear Sons to breathe New England air, If ye hear, without a blush, Deeds to make the hot blood rush Like red lava through your veins, For your sisters now in chains,— Answer! are ye fit to be Mothers of the brave and free?

It true freedom but to break Fetters for our own dear sake, And, with leathern hearts, forget That we owe mankind a debt? No! true freedom is to share All the chains our brothers wear, And, with heart and hand, to be Earnest to make others free!

They are slaves who fear to speak For the fallen and the weak; They are slaves who will not choose Hatred, scoffing and abuse, Rather than in silence shrink From truths they needs must think; They are slaves who dare not be In the right with two or three.

James Russell Lowell.

Strike Scenes Shift to Maine and California

East and West Coast have taken the place of America's Mid-West as the central arenas of the great unionizing campaign which continues to sweep this continent. With the settlement of the Oshawa strike, the auto-dominated central plains have, for the moment relinquished the center of the class war stage; the flareup in Main's shoe shops and California's fruit fields' have illuminated the horizons of America.

The Oshawa strike was a union victory, despite the fact that the agreement had to be so confusingly drawn as to permit the company an especially the premier, Mitchell Hepburn, to save face. The workers get shorter hours, better pay and improved working conditions. The agreement runs with the General Motors agreement in the United States.

Agricultural Workers Strike
Fifty wounded, (one fatally), were the victims of another tear gas, club and shotgun raid of state officers and sheriffs upon cannery strikers this time in Stockton, California. Although the first battle of the agricultural workers with the officers led to a quick truce, the tense situation threatens to explode again.

Railroad Strike
A second blow-up in the East was narrowly averted last week when President Roosevelt stepped into the very tense railroad situation. A strike of the Brotherhood of Railroad Clerks, an AFL affiliate, would have involved 25,000 men.

Soc. Call.

Latest In Drinks

Planter's Special: Makes you flog your wife.

Missouri Mule: You go into a Virginia reel.

Wagner Cocktail: With a dash of bitters; recommended for tired open shoppers.

Henry Ford Special: Non-alcoholic, but it makes you just as goofy.

Teargas, Club Style: Effervescent preparation guaranteed to turn "loyal employes" into strong union men.

Bourbon Highball: For Liberty leaguers and others incapable of learning anything.

Old Fashioned: Invariable standby of Messrs. McReynolds, Butler, Sutherland and Vandevanter. Also favorite of Mr. Roberts, though he occasionally experiments.

Union Special: Makes you strong. Keep a clear head.

Company Union Highball: Bootleg and inferior brands used. Lay off.

Cooperate

You can help your paper by betting subscribers and by patronizing the advertisers.

The office historian says a sit-down strike looks enough like squatting sovereignty to be a brother-in-law.

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

Local 61, Illinois Workers' Alliance, is sponsoring a "domaća zabava" at the Slovene Labor Center, Saturday, May 8. A number of the members of this Local are our unemployed comrades so lets give them a hand.

Charges of "unfair labor practices" constituting violations of the Wagner Labor Relations act were filed recently against twenty-two Chicago firms by Attorney Joseph M. Jacobs, acting for the General Strike Committee of 2,000 Chicago luggage workers. The complaints were the most sweeping and massive yet filed in any dispute with the regional office of the National Labor Relations Board here. They charged systematic interference with the organization activities of the workers and definite refusal to bargain collectively.

A cartoon entitled "Which Level Are We Seeking," published on the front page of the April 28th issue Chicago Daily Tribune showing the American idea of equality as helping the unfortunates up to a higher standard of living and the Socialist idea of equality as pulling the fortunate down to a lower standard of living leaves a lot unsaid. The one program that will help the unfortunates up to a higher standard of living is the Socialist Party Program.

Another method of torture used in Fascist's concentration camps is: a man's feet are tied together and he is hung up by a rope tied around the wrists of both hands. He is left hanging this way until he faints usually about fifteen minutes to a half hour. He is then dropped to the ground by cutting the rope and soused with a pail of cold water so as to regain consciousness and then left laying there until he gains enough strength to crawl away.

The Falcon's Social and Exhibit, a writup of which the Searchlight beat us to, should have had a better attendance. The articles displayed where ample proof that there are a number of budding artists among the Falcons.

The Waukegan Conference adopted a resolution urging all progressive groups to sponsor programs to raise funds for the Spanish Loyalists. Democracy is on the carpet in Spain and will either conquer or perish from the earth. Mussolini and his blood thirsty Fascists and Moors will try to avenge the losses they have suffered in Spain during the last few months and are doing it today by killing helpless women and children. Don't fail to do your bit to protect the Spanish Loyalists against this bloody march of Fascism.

The following program was pre-

sented by the Waukegan group after the Conference:

1. Red Falcons, song, the International.
2. A declamation by Lorraine Miller, one of Waukegan's most active Falcons.
3. Singing, By the Bend of the River and Gypsy Love Song by the SND Singing Club.
4. Red Falcons song, Workers Lullaby.
5. Duet, Ann and Ann Puncer.
6. Piano duet, Emily Mozek and Marion Mahnick.
7. Red Falcon's play, On the Picket Line.
8. Address by Frank Zaitz, Editor of Proletarec.
9. A Play, On Sunday Morning, Characters, Mary Hrovatin and Frank Pezdir.

Falcon's director, Amelija Zagor, SND Singing Club director, Paul Sibrer.

The following JSF Branches celebrated May Day with entertaining and appropriate programs:

- Branch 47, Springfield, Ill., Branch 118, Strabane, Pa., Branch 5, Johnstown, Pa., Branch 11, Bridgeport, O., Branch 1 Chicago, Ill., Branch 37, Milwaukee, Wis., Branch 27, and the singing club "Zarja", Cleveland, O. and Branch No. 114, Detroit, Mich.

Chicago witnessed one of the biggest May Day Parades in years.

The following was the May Day Celebration program of Branch No. 1.

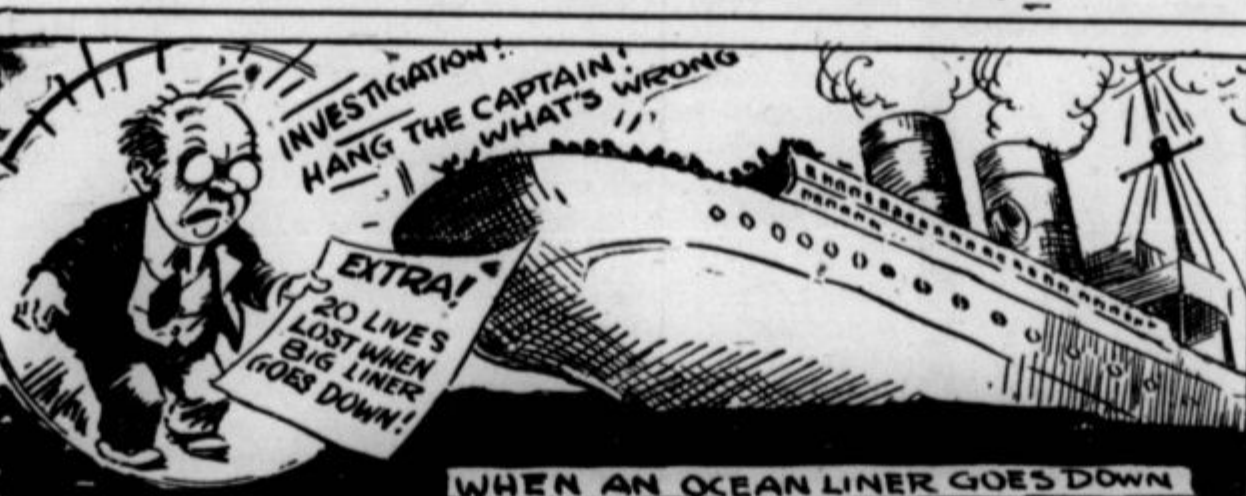
1. Opening address, Charles Pogorelec.
2. Red Falcons:
- a) The March of the Workers.
- b) The Falcon Song.
- c) A recitation entitled, To Labor.
3. Address, Donald J. Lotrich.
4. Harmonica solo, Glow Warm by Josephine Plut.
5. Declamation, Angela Zaitz.
6. Singing duet, Marja and Mimi Omahen.
7. Address, Joseph Drasler.
8. Harmonica duet, Elsie Krek and Josephine Plut.
9. Address, Frank Zaitz.
10. A play entitled, "Strike Breaking in Kid Gloves".

Characters: Chowderhead—Frank Sodnik, Squint—Joseph Drasler, Slautherhouse—Oscar Gódina, Pussyfoot—Al Rak, Jack the Ripper—Jack Groser, Gas House Gus—Edward Laben, Mrs. Smith—Alice Artach, Johnny Smith—Bobby Krek.

11. Singing Society, "Sava" singing: "Slava delavstvu" and "Ob lepi, modri Donavi".

Sava's director, Jack Muha, Pianist Mary Muha, Red Falcons Director, Ann Beniger, Director of the play, "Strike Breaking in Kid Gloves," Alice Artach.

Our Mania for Public Safety

WHEN AN OCEAN LINER GOES DOWN

WHEN A BIG AIR LINER CRASHES

AND WHEN WE COME FACE TO FACE WITH THE AUTO DEATH MENACE!

A FUNNY PEOPLE

Employers are a funny people. They think the government is theirs, exclusively. They get laws passed which they desire, and if laws are passed which they do not want, they simply ignore them.

Then, when the workers attempt to force them to obey these laws, they sound the tocsin of revolution and demand that all the armed forces of county, state and nation come to their relief.

They want peace in industry but refuse to establish relations upon which peace can be maintained.

They demand loyalty from their employes and introduce spies, tear gas, machine guns and agent provocateurs to see that loyalty becomes impossible.

Their boards of directors are elect-

ed by majority vote of their stockholders and then demand that minority opinion of their workers be considered above that of the majority.

They soak the public all it will bear and then plead with the public to stand back of them in their union smashing tactics.

They attempt to browbeat citizens who happen to work for them into voting for public officials whom the workers detest and then cry out against the alleged domination of labor unions.

They demand the right to have untrammelled control over the affairs of their workers and call it the American way.

They are indeed a funny people. —Brewery Workers.

SETTING THEM RIGHT

Against these simple, straightforward proposals of Socialism there has been let loose a flood of misrepresentation. It is said to be anarchy, atheism, free love, "divide-up" and a lot of other stupid and impossible things.

No intelligent person holds these views, and anyone who would take the pains to turn to an ordinary dictionary or encyclopedia would soon learn differently.

We quote:

1. "Socialism: A theory of society that advocates a more precise, orderly and harmonious arrangement of the social relations than that which has hitherto prevailed."—Webster's Dictionary.

2. "The ethics of Socialism are closely akin to the ethics of Christianity, if not identical with them."—Encyclopedia Britannica.

3. "Socialism seeks such an organization of life as shall secure for everyone the most complete development of his powers. It is applied Christianity—the golden rule applied to every-day life."—prof. Richard T. Ely.

You are often told that Socialism would destroy property, abolish private ownership or divide up the

wealth of the world. As a matter of fact, Socialists have no more idea of abolishing property than they do of abolishing life. They have no more idea of dividing up the world's wealth than they have of cutting up their own bodies. Our idea is that private monopoly in the great resources of life means wealth for the few—and toil, hardship and comparative poverty for the many. We propose, therefore, that the public utilities and exploiting industries shall be owned by all in order that all may be secured in the possession of the private property which their labor earns. — M. L.

Workers' Song

Our heads are set in the right direction; Our feet, too, Soon we shall march.

Now we are busy forming our ranks; Laying our plans, and learning tactics; Hardening ourselves. Soon we shall march.

Our banner unfurls in our blood— Our blood spilled, our comrades killed,

They've stamped our banner into our hearts; Soon we shall march. J. S.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

May Day 1937 is over. So far as we can tell, this year's demonstrations succeeded many other May Days in many of the cities. That is a sign of the times. That is a sign that labor has become more conscious and more energetic. CIO's gains have inspired many. The clamor now is to join the CIO. Whether the gains can be held and whether the membership can be assimilated will depend on the educational policy of the CIO leadership. It can fall as easily as it is growing. And the leadership is conscious of that fact, no doubt, as the auto workers already have a ladies' auxiliary. And the auxiliary can be of great help to the men. But to keep even the auxiliary in line will require training, programs, activities and variety. The work of the Socialists and radicals in the CIO has been reflected in the increased participation in May Day festivities.

Chicago had its own May Day parade. Though the capitalist paper reported 7,000 marchers, more reliable sources estimated 25,000 in the line of march while some went as high as 50,000. At any rate, Chicago's Socialists and radicals felt much better, than usual, after the parade last Saturday. All felt proud that, at last, an inroad has been made where we can expect union participation in May Day festivities. All felt happy to see the increased numbers marching. Hence, this may well be the beginning of a new era among Socialists, Unionists and Radicals in Chicago.

Our own May First Celebration on the evening of May 1st was a flop due, primarily, to the lack of a sizeable audience. It seems to me that confusion prevailed among our leading comrades; that they took too much for granted regarding preparations and attendance and that our folks aren't as conscious of their own affiliations as we ourselves might want to think. This will serve as a lesson to us for our next affair. It would have been appropriate to have dance music in the upper hall after the program. Or is it that our people are not used to Saturday night programs. The renditions themselves weren't bad. But the emptiness in the hall served immediate notice to reduce the value of all numbers. Anyway, it would have been much more jovial and certainly more spirited with a large attendance. The Falcons in particular did real well.

Saturday night, May 8, Local 61 of the Cook County Workers' Alliance, our unemployed club will hold

its spring social at the Slovene Labor Center. The admission is only 15c and our many friends are urged to attend and swell the crowd of gay revelers. Though the depression has subsided there still is a steady stream of unemployed workers. They are helpful, however, and thru their Illinois Workers' Alliance seek to alleviate the suffering and improve the general conditions. The proceeds of the social are used to keep the club functioning.

For the past couple of weeks the ballina (bowling) courts of the Slovene Labor Center have been used to advantage. Now that warmer weather is setting in more of you folks will want to use this source of amusement. It is quite healthy to get into the mild weather outdoors and to exercise your skill and muscles. New trees and shrubs have been planted about the place so that it will be real nice when summer rolls along. Yes, we can really be proud of our Slovene Labor Center with its improvements and landscaping. It is all to our credit and admired by many local residents and passersby. Pay your weekly visit to the courts and watch the real battle for supremacy there, too.

"Majski Glas" is a real magazine again, full of live and up-to-date accounts of many phases of our activities. We may be small in number but as long as such a fine magazine can be put out by our organization we can still say that we are something. The one job remaining is to get this book in circulation. Every comrade should help in the distribution of this book. Of course, we are well aware of our big trouble that too many burdens are placed on the shoulders of so few people but, just the same, we must get out and give the widest possible circulation to our 1937 May Herald.

Our friends will be interested in knowing that a bill was introduced in the State Legislature in Springfield, Ill., to enable State Charter Building and Loan Associations to secure Federal Deposit Insurance. According to word from one of the officials we should be able to secure it by July 1, 1937. And that is good news.

NOTE

More English reports and Articles on Page 5.